

Collective construction of the concept of architectural eclecticism at geographical scales with emphasis on actor-network theory

Reza Oryaninezhad¹ , Sara Zarnegarzadeh shirazi²

1. Department of Architecture, Ha. c., Islamic Azad University, Hamedan, Iran. Email: r.oryaninezhad@iau.ac.ir

2. Department of Architecture, Ha. c., Islamic Azad University, Hamedan, Iran. Email: sara.zarnegar@iau.ac.ir

ARTICLE INFO

Abstract

Article type:
Research Paper

Article history:

Received: December 8,
2025

Revised: February 1, 2026

Accepted: June 15, 2026

Published: June 15, 2026

Keywords:

Intuition

Transdisciplinarity

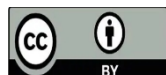
Eclecticism Network

Actor Theory Conflict

,Mapping

The development of society has increased the semantic load of various professional concepts and led to ambiguity in their interpretation. With the increasing comprehensiveness of the exchange of human actions, this uncertainty in interpretation has become a common phenomenon in various fields. In the field of architecture, the architect's excessive emphasis on experience and intuitive creativity has led to a judgment based on his personal experience in dealing with ambiguous concepts. In addition, the logical readability of the "black box" objectives in the professional field has become difficult for other specialized disciplines and the general public. "Eclecticism" is a divisive architectural concept that has emerged from cultural exchange. The aim of this research is to develop a tool that can, in line with the Sixth National Development Plan, produce science (by developing a sociological research approach in the field of architecture to transform complex and ambiguous concepts into simple ones) that provides a new, clear, comprehensive, and transdisciplinary look at the characteristics of architectural eclecticism in order to answer these two research questions: 1) How can a method be developed that can express complex architectural concepts clearly and comprehensively? 2) How is the contemporary interpretation of eclecticism related to the social development of societies? The research hypothesis is that eclectic architecture has not disappeared, but has continued as an abstract and non-objective expression, and with the increase in the degree of social development, tangible and explicit eclectic characteristics move towards more implicit and abstract ones.

How to cite: Oryaninezhad, R. and Zarnegarzadeh shirazi, S.(2026). Collective construction of the concept of architectural eclecticism at geographical scales with emphasis on actor-network theory. *Geography and Regional Planning*, 16(63).96-134. <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2026.564990.4383>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights

DOI: <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2026.564990.4383>

Publisher: Qeshm Institute of Higher Education

Introduction

The increasing complexity of contemporary society, characterized by intensified human interactions and transcultural exchanges, has created significant ambiguity in the interpretation of key professional concepts, particularly within the field of architecture. This issue is exacerbated by the profession's heavy reliance on the architect's individual intuition and experience, which often leads to subjective and non-systematic judgments when faced with complex and multifaceted notions. Furthermore, this reliance on subjective interpretation creates a "black box" effect, hindering logical readability and effective interdisciplinary collaboration for both specialists and the public. A prime example of this conceptual ambiguity is "eclecticism" in architecture. Traditional views often dismiss it as a defunct, revivalist style, yet it continues to evolve into more abstract and implicit forms. The core problem, therefore, is the lack of a clear, comprehensive, and transdisciplinary framework to deconstruct and interpret such evolving architectural concepts. This study aims to address this gap by developing a methodological tool, grounded in the sociology of science (specifically, Actor-Network Theory and controversy mapping), to visually and logically translate the complex and ambiguous characteristics of architectural eclecticism, thereby aligning with national development goals that promote the production of clear and applicable scientific knowledge.

Methodology

This study employs a mixed-methods (qualitative-quantitative) approach, grounded in Bruno Latour's Actor-Network Theory (ANT) and its pedagogical tool, controversy mapping, to deconstruct the ambiguous concept of architectural eclecticism. The methodological framework is structured as a cyclical process of "modeling-intuitive evaluation-critical reflection." Initially, a bibliometric analysis is conducted using digital tools like VOSviewer for co-occurrence mapping, Factiva for data collection, and Navvoo for content analysis to

extract and model the core "eclectic characteristics" from a corpus of architectural literature (1978-2025). This process yields a visual translation of the concept, identifying key features such as pluralism, historicism, and symbolism. Subsequently, to validate these models, an intuitive evaluation is performed using a purpose-designed "Critique Table." This table acts as an observation tool to test the identified characteristics against a comparative case study analysis of micro and macro examples of classical and postmodern eclectic architecture from Iran and China. By juxtaposing the abstract model (indirect experience) with direct, phenomenological observation of built examples, this method ensures that the final contemporary interpretation of eclecticism is not only data-driven but also grounded in real-world, contextual, and temporal specificity, thereby enhancing its accuracy and relevance as a transdisciplinary tool.

Results and Discussion

The research findings confirm the initial hypothesis that eclectic architecture has not disappeared but has evolved into more abstract and implicit expressions, directly correlating with societal development. Through the visual model and its validation via the critique table, the study successfully deconstructs the ambiguous concept of eclecticism, identifying it as a design concept comprising six core characteristics: pluralism, historicism, elitism, ornamentation, innovation, and symbolism. The comparative case study analysis of Iranian and Chinese architectural examples reveals a clear pattern: as the degree of social development increases, the tangible and explicit eclectic features progressively shift towards the implicit, abstract, and fragmented. For instance, the works of I.M. Pei in China (Fragrant Hill Hotel) and Hong Kong (Bank of China Tower) demonstrate a transition from concrete cultural references to highly abstract structural symbolism, a pattern similarly observed in the works of Iranian architect Hossein Sheikh Zein al-Din. The discussion underscores that eclectic architects, unlike the rigid application of standardized patterns, operate based on a synthesis of rationality and intuition, simultaneously responding to their own

creative vision and the prevailing social needs and emotions of their society. Ultimately, this research not only provides a clear, contemporary, and transdisciplinary interpretation of architectural eclecticism but also validates the effectiveness of controversy mapping as a powerful methodological tool for translating complex architectural concepts into an accessible and comprehensible framework

Conclusion

This research concludes that the concept of "eclecticism in architecture" can be interpreted as a dynamic design framework encompassing six fundamental characteristics-pluralism, historicism, elitism, ornamentation, innovation, and symbolism-which remain fluid and evolve alongside societal development. The study successfully validates its hypothesis, demonstrating that eclectic architecture persists not as a defunct classical style but as an abstract, non-objective expression that becomes increasingly implicit with higher degrees of social development. Through the novel integration of Actor-

Network Theory-based controversy mapping, bibliometric modeling, and intuitive case study evaluation via a critique table, this research establishes a robust transdisciplinary methodology for deconstructing and visually translating complex architectural concepts into clear, comprehensible, and contemporary interpretations. The findings confirm that eclectic architects operate at the intersection of rationality and intuition, simultaneously responding to their personal creativity and the evolving needs, feelings, and developmental context of society. This approach not only enhances the logical readability of architectural concepts for interdisciplinary collaboration but also offers a democratic, systematic framework for future research and practice, enabling architects and specialists from diverse fields to engage in more meaningful dialogue and creative decision-making. The study ultimately contributes to the production of scientific knowledge aligned with national development goals, demonstrating how complex professional notions can be transformed into accessible and actionable insights.

Ethical considerations

Following the principles of research ethics

The authors have observed the principles of ethics in conducting and publishing this scientific research, and this is confirmed by all of them.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

First author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article.

Second author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article.

Ethical Considerations

The authors affirm that they have adhered to ethical research practices, avoiding plagiarism, misconduct, data fabrication or falsification, and have provided their consent for this article's publication.

Funding

This research was conducted without any financial support from Payam Noor University.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest

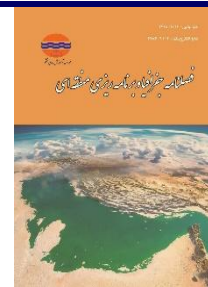

انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی منطقه‌ای

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Homepage: <https://www.jgeoqeshm.ir/>

برساخت جمعی مفهوم التقاط گرایمی معماری در مقیاس های جغرافیایی با تاکید بر نظریه کنشگر - شبکه

رضا عریانی نژاد^۱، سارا زرنگارزاده شیرازی^۲✉

۱. گروه معماری، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. رایانامه: r.oryaninezhad@iaiu.ac.ir

۲. گروه معماری، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. رایانامه: sara.zarnegar@iaiu.ac.ir

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>توسعه جامعه، بار معنایی مفاهیم مختلف حرفه‌ای را افزایش داده و منجر به ابهام در تفسیر، آنها می‌شود. با افزایش جامعیت تبادل کنش‌های انسانی، این عدم قطعیت در تفسیر به پدیده‌ای رایج در زمینه‌های مختلف تبدیل شده است. در حوزه معماری، تأکید بیش از حد معمار بر تجربه و خلاقیت شهودی، منجر به قضاوتی بر پایه تجربه شخصی وی در مواجهه با مفاهیم مبهم، شده است. علاوه بر این، خوانایی منطقی اهداف «جعبه سیاه» در حوزه حرفه‌ای برای سایر رشته‌های تخصصی و عموم مردم دشوار شده است. «التقاط‌گرایی» یک مفهوم معماری تفرقه‌انداز است که از تبادل فرهنگی پدید آمده است. هدف از این پژوهش توسعه ابزاری است که بتواند همگام با برنامه‌ی ششم توسعه کشور، به تولید علم (با توسعه رویکرد پژوهشی جامعه‌شناسی در حوزه معماری در جهت تبدیل مفاهیم پیچیده و مبهم به ساده) بپردازد که ارائه نگاهی نوین به صورت واضح و جامع و فرارشته‌ای به ویژگی‌های التقاط-گرایی معماری، می‌باشد در جهت پاسخگویی به این دو سؤال پژوهش: (۱) چگونه می‌توان روشی را توسعه داد که بتواند مفاهیم پیچیده معماری را به صورت واضح و جامع، بیان کند. (۲) نحوه ارتباط تفسیر معاصر التقاط‌گرایی با توسعه اجتماعی جوامع به چه صورت می‌باشد. فرضیه پژوهش این است که معماری التقاطی از بین نرفته بلکه به صورت بیان انتزاعی و غیرعینی ادامه یافته است که با افزایش درجه توسعه اجتماعی، ویژگی‌های التقاطی ملموس و واضح به سمت ضمنی و انتزاعی‌تر پیش می‌رود.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۹/۱۷</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۱/۱۲</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۳/۲۵</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۳/۲۵</p> <p>کلیدواژه‌ها: شهود فرارشته‌ای التقاط‌گرایی نظریه کنشگر شبکه نگاشت مناقشات</p>

استناد: عریانی نژاد، رضا و زرنگارزاده شیرازی، سارا. (۱۴۰۵). برساخت جمعی مفهوم التقاط گرایمی معماری در مقیاس های جغرافیایی با تاکید بر نظریه کنشگر - شبکه. جغرافیا و برنامه ریزی منطقه‌ای، ۱۶(۶۳): ۹۶-۱۳۴. DOI: 10.22034/jgeoq.2026.564990.4383

© نویسندگان.

ناشر: موسسه آموزش عالی قشم

مقدمه

با پذیرش مباحث مربوط به شکاف بین تئوری و عمل، نیاز به تحلیل ساختار فکری و دانشی این حوزه با بررسی عمیق و علی‌مشخص می‌شود (نوروزی چاکلی و همکاران، ۱۳۸۸). اهمیت تولیدات علمی و نقش آن در توسعه پایدار باعث شده تا فعالیت‌های علمی پژوهشی که به تولیدات تحقیقی علمی از جمله مدلسازی تحقیق کمک می‌کنند در چند دهه اخیر بیشتر مورد مطالعه و بررسی قرار گیرند (حسین احمدی، ۱۴۰۲). لذا این مسئله بر لزوم پرداختن به تبیین و گسترش رویکرد پژوهشی در همه تخصص‌ها از جمله حوزه پژوهشی معماری، تأکید می‌کند. از طرفی در عصر جهانی شدن، جامعه با سرعتی بیشتر از همیشه در حال تغییر است. علاوه بر ظهور مداوم ایده‌ها و اصطلاحات جدید، به نظر می‌رسد مردم در مورد مفاهیم مورد توافق قبلی اطمینان کمتری دارند. در حالی که فراوانی معانی، نمودی از تنوع اجتماعی این عصر است، تفاسیر تکراری، میان‌رشته‌ای و چند دیدگاهی، درک جامع و شهودی از مفاهیم پیچیده را دشوار می‌کند (دهقان، ۱۳۸۶). از طرفی این امر نه تنها منجر به اختلاف نظر و مناقشه در بحث درون حرفه‌ای می‌شود، بلکه بازدهی همکاری بین رشته‌ای را کاهش می‌دهد. این مسئله علت انتخاب نگاهی «مناقشات» از رویکرد کنشگر-شبکه برونو لاتور در پژوهش می‌باشد. این روش به عنوان رویکردی برای کاوش و ترجمه بصری فرارشته‌ای مفاهیم مبهم در معماری به کار گرفته می‌شود و در مورد مفهوم «التقاط‌گرایی» در معماری نیز صادق است. به طور سنتی اعتقاد بر این است که این مفهوم صرفاً یک سبک معماری احیاگر کلاسیک است که از بین رفته است، اما دیدگاه دیگر این است که معماری التقاطی در طول زمان به معماری پست‌مدرنیستی تکامل یافته است (قبادیان، ۱۳۹۲). بنابراین پژوهش در مورد التقاط باید نه تنها بر اشکال عینی و صریح سبکی بیرونی کلاسیک، بلکه مهمتر از آن، بر ویژگی‌های درونی که باعث به وجود آمدن و تکامل این مفهوم می‌شوند، متمرکز شود. در ادامه این پژوهش براساس رویکرد نگاهی مناقشه نظریه کنشگر، از طریق ساخت مدل با ترسیم ویژگی‌های هم‌رخدادی واژگان مفهوم التقاط‌گرایی در معماری به وسیله نرم‌افزارهای «وزویور» برای مرور ادبیات، «فاکتیوا» برای جمع‌آوری داده‌ها، «نویوو» برای تحلیل محتوا و «ادراومکس» برای مدلسازی، به تفسیر فرارشته‌ای معاصر از مفهوم مبهم و پیچیده التقاط‌گرایی در معماری می‌رسد که البته با تغییر جامعه کاملاً قابل تغییر می‌باشد.

سؤال تحقیق

چگونه می‌توان به مدلی دست یافت که شامل ویژگی‌های التقاط-گرایی بنا در معماری باشد؟
چگونگی ارتباط تفسیر معاصر التقاط-گرایی براساس نظریه اجتماعی فنی کنشگر- شبکه با توسعه اجتماعی به چه صورت است؟

فرضیه تحقیق

معماری التقاطی از بین نرفته بلکه به صورت بیان انتزاعی و غیرعینی ادامه یافته است که با افزایش درجه توسعه اجتماعی، ویژگی‌های التقاطی ملموس و واضح به سمت ضمنی و انتزاعی-تر پیش می‌رود. ویژگی‌های التقاطی معماری متغیر وابسته و نیازها و احساسات جامعه متغیر مستقل می‌باشد.

پیشینه تحقیق

فقدان یک تعریف واحد و منسجم در مورد چیستی التقاط‌گرایی و تعاریف و نظرات متعدد در این باب، اهمیت بازتعریف معنای این نوع تفکر در زمینه‌های مختلف فرهنگی همچنان پابرجاست. چرا که تفکر در مورد چگونگی استفاده از فرهنگ، تاریخ و تمامی مواردی که التقاط‌گرایی بر خلاف مدرنیست نسبت به آنها واکنش نشان می‌دهد و از آنها تأثیر می‌گیرد، راهگشای پیش‌بینی مسیری است که در زمینه شکل‌گیری آن، تأثیر انکارناپذیری دارد. به همین دلیل نویسندگان و نظریه‌پردازان متعددی تلاش کردند تا در آثارشان تعریف و برداشت شخصی خود را از مفهوم التقاط‌گرایی در معماری ارائه دهند. رابرت ونتوری (به نقل

از قبادیان، ۱۳۹۲) اذعان کرد که معماری باید غایت اصلی باشد و هدف تکنولوژی نیست بلکه انسان و هویت انسانی هدف معماری می باشد. وحید قبادیان (۱۳۹۲) دلیل استقبال معماری پست مدرن در ایران را تأکید معماری پست مدرن بر فرهنگ، تاریخ و هویت انسان بیان کرده است. امیریانی مسعود (۱۳۹۰) تحول تأثیرگذار در دوران پس از انقلاب را اندیشه ها و کارهای ساخته شده پیشگامان نسل دوم می دانست که سودای آشتی دادن معماری مدرن با سنن و فرهنگ ایرانی را در سر می پروراند. او همچنین عنوان می کند که نسل دوم معماران ایرانی مشارکت فعالی در تحول و توسعه معماری معاصر ایران در سال های پس از انقلاب و پذیرش اصل «پست مدرن» ایفا نمودند (بانی مسعود، ۱۳۹۰). امیرداوود مصلحت جو (۱۴۰۴) با مرور واقع بینانه از چرایی وقوع امر تاریخی پست مدرنیسم و در تفسیری همه جانبه از حقیقت (خودشیفتگی و خودباختگی) و ماهیت (خودباوری) ایرانی بودن یا ایرانی ماندن، حقیقت باور ذهنی را مورد ارزیابی قرار داد و ماهیت معماری معاصر ایران را توصیف می نماید. علاوه بر این منابع، پژوهش های متعددی در قالب مقالات علمی پژوهشی به بررسی معماری التقاط گرای کلاسیک در ایران و چین پرداخته اند. بسیاری از پژوهشگران با رویکردهای مختلف، ابعاد مفهومی، مصداق های عملی و تأثیرات اجتماعی التقاط گرای را تحلیل کرده اند. هر یک از این مطالعات تعاریف و تفاسیر خاص خود را ارائه داده اند که در مجموع نشان دهنده تنوع دیدگاه ها در این حوزه است. شیرین آقایان (۱۴۰۳) به بررسی انواع التقاط گرای با هدف بررسی و مقایسه انواع التقاط گرای در معماری غرب معاصر ایران پرداخته و به سنجش تطبیقی معماری دوران قاجار و پهلوی اول با سه گونه التقاط گرای پرداخته است. کاوه بذرافکن و دیگران (۱۴۰۰) با بیان مسئله تحولات حوزه فناوری اطلاعات و اثر آن در بستر طراحی جمعی، به تبیین تأثیر هم کنش شبکه ها بر روند طراحی جمعی با تعریف کنشگران و ردیابی مسیر کنشگری براساس روش شناسی مبتنی بر نظریه کنشگر شبکه پرداخته و به این نتیجه می رسند که نظریه کنشگر شبکه با تغییر نقش طراح، بستری مناسب برای ردیابی کنشگران انسانی و غیر انسانی ایجاد می کند. مصطفی آزادی (۱۳۹۸) با شناخت مشخصه های تأثیرگذار الگوی پایداری ویژگی های التقاطی در خانه های سنتی ایران و چین به این سؤال پاسخ می دهد که آیا اصول و ارزش های حاکم بر معماری سنتی این خانه ها قابلیت تعمیم در معماری معاصر را دارند یا خیر؟ نتیجه پژوهش نشان می دهد که تفکرات و هویت های حاکم بر طراحی خانه ها با بستر طبیعی و شرایط اقلیمی همچنین با توجه به زیست بوم و محیط و زمینه خود با هماهنگی کامل طراحی شده اند. مازیار سرداری و دیگران (۱۴۰۱) به شناسایی ساختمان هایی پرداخته اند که در جنگ ۸ ساله ساخته شده است. این ساختمان ها از سه مکتب معماری سنت گرای، معماری مدرن متأخر و معماری پست مدرن در کشور ساخته شد. برخلاف دو سبک سنت گرای و پست مدرن، معماری مدرن متأخر در ایران فاقد شاخصه های سنتی در کالبد آثار ساخته شده خود است. مهلا جعفرزاده و دیگران (۱۳۹۱) با بررسی معماری دو دوره اول و دوم پس از انقلاب اسلامی به این نتیجه رسیدند که چگونه معماران ایرانی توانسته اند با تلفیق مفاهیم بومی و اصول پست مدرنیسم، عناصر فرهنگی و تاریخی را در طرح های خود ادغام کنند. حمیدرضا شایان و دیگران (۱۳۹۱) به این نتیجه می رسند که جریان نظریه در معماری معاصر در چهارچوب چهار مقوله مشخص نظیر ایده های ساختار دهنده، ارجاعات سبک شناسانه، گزینش فرم و نوع مصالح قابل تبیین است. مریم امان پور (۱۴۰۱) به این نتیجه رسیده است که هر کدام از دو معمار (کریم طاهرزاده و حسین شیخ زین الدین) با روش خاص خودشان هویت ایرانی را در درون بنا تزریق کرده اند. هانیه جهاندار لاشگی (۱۳۹۷) به این نتیجه رسید که در ایران بعد از انقلاب نیز سبک پست مدرن به این دلیل مورد توجه قرار گرفت که موضوعات مهم در معماری پست مدرن که همان هویت انسان و توجه به گذشته و تاریخ جامعه است، با ارزش های مطرح در جامعه هماهنگی دارد. مهیار قنبر گنبندی (۱۳۹۳) نتیجه گیری می کند که معماری پست مدرن ایران برگرفته از هنر پست مدرن غرب نیست و به دلیل اوضاع سیاسی و اجتماعی حاکم بر آن دوران ایران (دهه ۴۰ و ۵۰ خورشیدی) صورت گرفته است. شهرزاد صادقی (۱۳۹۴) به بررسی مختصری از عوامل مؤثر بر معماری مانند ملی گرایی، مدرنیته، آرت دکو و معماری التقاطی که بر آثار معماری آن دوران اثر بخش بوده است، پرداخته است.

معرفی نظریه کنشگر - شبکه در مطالعات علم و فناوری و جامعه‌شناسی

برخی آن را نظریه پذیرش یا عضوگیری و جامعه‌شناسی ترجمه و تأویل نیز نامیده‌اند و بیشترین آوازه خود را از طریق حمایت از یک رویکرد اجتماعی-فلسفی که در آن عوامل انسانی و غیرانسانی (مادی) در یک دیدگاه تحلیلی یکسان گرد هم می‌آیند، به دست آورده است (فروغی کاکش، ۱۳۹۵). هدف از نظریه کنشگر شبکه برونو لاتور این است که زندگی انسان‌ها و اشیاء و فضاهای اطراف در هم تنیده است، بدون این اشیاء و فضاها انسانی وجود ندارد و بدون انسان هیچ فضایی معنا ندارد. لاتور از بیان انتقاد از علم دکارتی که مدام می‌خواهد قطب‌سازی کند، می‌گوید که قطب‌سازی میان فرهنگ/طبیعت/درون/برون/سوژه/ابژه و ... ما را از کسب شناخت صحیح از انسان و حالات زندگی او در جهان دور می‌کند (شریف‌زاده، ۱۳۹۴). اساس نظریه کنشگر شبکه بر چهارچوبی استوار است که معتقد است، کنشگران یک شبکه را نه فقط انسان‌ها، بلکه ترکیبی نامتجانس از انسان و غیر آن، اعم از فناوری، اسناد، هنجارها، ابزار و سایر اشیاء تشکیل می‌دهد (شریف‌زاده، ۱۳۹۴). اگر جامعه‌شناسی معرفت علمی، ساختگرایی اجتماعی است، رویکرد لاتور ساختگرایی جمعی است (شریف‌زاده، ۱۳۹۴). لاتور می‌خواهد نشان دهد که واقعیت متنوع‌تر از آنچه که مدرن‌ها تا کنون به ما گفته‌اند، می‌باشد. او معتقد است مدرن‌ها از حالت امکانی وجود، تنها دو مورد یعنی ابژه و سوژه را انتخاب کرده‌اند و نه تنها برای یافتن حالت‌های دیگر وجود نکرده‌اند، بلکه با همان دو حالت تمام جهت را به دو نیم تقسیم کرده‌اند و این امر به جایی رسیده که دیگر نمی‌توانند پدیده‌ها را توضیح دهند (لاتور، ۱۹۹۶). نظریه کنشگر شبکه از ساختارها آغاز نمی‌کند تا به کنشگران برسد، بلکه برعکس از کنشگران آغاز می‌کند و نشان می‌دهد چگونه اموری که به آنها ساختمان‌های صلب یا جعبه سیاه گفته می‌شود ساخته می‌شود (لاتور، ۲۰۰۷). به عبارت دیگر لاتور معتقد است کنشگران کاملاً از هم مستقل و برای برقراری ارتباط نیاز به عمل ترجمه دارند. ماهیت کنشگران برابر است با پیوندهایی که در آن قرار دارند (شریف‌زاده، ۱۳۹۴).

مفاهیم نظریه کنشگر شبکه

کنشگر

واژه کنشگر به هر دو عامل‌های انسانی و غیرانسانی اطلاق می‌شود (امان‌پور، ۱۴۰۱). لاتور معتقد است که یک کنشگر می‌تواند به معنای واقعی کلمه هر چیزی باشد، مشروط بر اینکه منبع یک عمل باشد (لاتور، ۱۹۹۶). اصطلاح کنشگر را می‌توان برای اشاره به یک شخص، یک گیاه، یک ماشین، یک سیستم هواشناسی یا یک میکروپ به کار برد. لائو معتقد است «یک کنشگر، شبکه‌ای الگودار از روابط ناهمگن یا اثری است که توسط چنین شبکه‌ای تولید می‌شود» (به نقل از شریف‌زاده، ۱۳۹۴). کنشگر نیز عنصری است که فضای پیرامون آن را تغییر می‌دهد تا سایر عناصر را به خودش وابسته کند و اراده آن‌ها را به زبان خودش ترجمه کند. روابطی نیز که شبکه‌ها می‌سازند، موجب کنش می‌شود؛ زیرا این شبکه روابط است که به کنشگر-انسانی/غیرانسانی- قابلیت کنش/عاملیت می‌دهد (شریف‌زاده، ۱۳۹۴). ماهیت یک کنشگر، شبکه‌ای از پیوندها و اتصال‌هایی است که با دیگر کنشگران دارد (حاجی‌شیرازی، ۱۳۹۱). در این نگاه اجزای اشیاء در مرتبه نخست اولویت ندارد، بلکه ارتباط آن‌ها با دیگر اشیاء، آن‌ها را می‌سازد و تبدیل به یک شیء خاص می‌کند نه اجزا و یا جوهر آن‌ها (لاتور، ۲۰۰۷).

شبکه

شبکه در کنار مفهوم کنشگر یکی از مفاهیم کلیدی این نظریه به شمار می‌رود. شبکه متشکل از پیوندها و روابط ناهمگون است. در واقع ابزاری برای مطالعه موجودات بدون در نظر گرفتن مرزهای بین قلمروهای مدرن‌ها است (حاجی‌شیرازی، ۱۳۹۱). در شبکه‌ها پیوندهای بسیاری وجود دارد که همراه با همان کنش‌هایی که آن‌ها را شکل می‌دهند، تغییر می‌کنند و دوام هر شبکه، در گرو دوام پیوندهای شکل‌دهنده آن است (شریف‌زاده، ۱۳۹۹). اندازه و قدرت یک شبکه، با ورود کنشگران بیشتر به آن،

افزایش می‌یابد. البته افزودن صرف افراد به شبکه کافی نیست، بلکه اشیاء نیز قدرتمند شدن شبکه را تسهیل می‌کنند. مثلاً، کامپیوتر، وسایل سمعی بصری، کلاس، متون و ... قدرت شبکه تدریس را افزایش می‌دهند (شریف‌زاده، ۱۳۹۹).

ترجمه

ترجمه «به همه جابجایی‌ها در میان سایر کنشگران اطلاق می‌شود که میانجیگری آن‌ها برای وقوع هر اقدامی ضروری است. به جای تقابل سفت و سخت بین زمینه و محتوا، زنجیره‌های ترجمه به کاری اشاره می‌کنند که توسط آن کنشگران علایق متعدد متناقض خود را تغییر، جابجا و ترجمه می‌کنند» (زهرانی و همکاران، ۱۴۰۰). ترجمه، اصلی است که بدون ابزار و بدون واسطه امکان تحقق ندارد و لایه‌لایه است. در هر مرحله و هر لایه، یک مفهوم (واسطه) وجود دارد. لاتور معتقد است که ترجمه راهی برای دسترسی به اشیاء است چرا که واسطه‌ها بخشی از واقعیت را به بخش دیگری ترجمه می‌کنند (شریف‌زاده، ۱۳۹۷). پیوند میان کنشگرها ترجمه خوانده می‌شود. همه‌چیز در جهان از طریق واسطه‌ها، ترجمه‌ها و شبکه‌ها به وقوع می‌پیوندد. در عمل ترجمه، میان دو کنشگر ترکیب و تعامل رخ می‌دهد تا آن‌ها را به هدف برساند. هر کنشگر باید توسط کنشگر دیگر عضو شود. عضوگیری کنشگرها زمانی رخ می‌دهد که یک کنشگر نیاز به کمک کنشگر دیگری داشته باشد. پس از عضوگیری، تعلقات کنشگر اول به دومی ترجمه می‌شود و با اضافه شدن عضو جدید، سایر کنشگرها نیز تغییر می‌کنند (محمدی، ۱۳۹۰).

جعبه سیاه

جعبه سیاه نتیجه نهایی یک پیوند موفق است و در واقع هدف اصلی سازندگان یک پیوند ایجاد جعبه سیاه است. وقتی یک پیوند تبدیل به جعبه سیاه شد، دیگر زمان مذاکرات، تلاش برای ترجمه علایق، عدم تعین‌ها، وساطت‌ها و رقابت‌ها به پایان رسیده است، ما اکنون با یک موجود واحد غیرقابل چون و چرا مواجه‌ایم که کسی نمی‌تواند منکر آن شود یا آن را به راحتی تغییر دهد (شریف‌زاده، ۱۳۹۴). تا قبل از جعبه سیاه، بازار مناقشه، مذاکره و ترجمه همچنان داغ است. اما وقتی تبدیل به جعبه سیاه شد، دیگر اثری از مذاکره و بحث و جدل باقی نمی‌ماند. جعبه سیاه‌ها بسیار متنوع‌اند، جعبه سیاه می‌تواند یک نظریه علمی (نظریه نسبیت)، یک آیین مذهبی (مثلاً نماز)، یک ماشین (موتور دیزل)، یک ساختمان (مثلاً برج میلاد)، یک رابطه زناشویی، یک کوه و ... باشد. همه این جعبه‌سیاه‌ها اموری مسلم‌اند و تغییر و انکار آن‌ها بسیار دشوار است. با این حال چیزی که اکنون چنان مسلم و غیرقابل تغییر است در گذشته امری نامتعین و قابل تغییر بوده است (شریف‌زاده، ۱۳۹۴).

ساختن

ساختن در نظر لاتور پیوندی است که میان گزارده‌ها شکل می‌گیرد. در اندیشه لاتور ساختن به معنای تبدیل پیوند و پیوندها است. کار ساختن و تبدیل کردن، در واقع ایجاد مفصل‌بندی بین پیش‌گزارده‌ها است. به عبارتی دیگر ساختن و تبدیل از طریق اتصال میان گزارده‌ها صورت می‌گیرد. وقتی که من تفنگی را به دست می‌گیرم، مفصل یا بازوی جدید ایجاد کرده‌ام، شبکه و پیوند من گسترده‌تر و قوی‌تر شده است (شریف‌زاده، ۱۳۹۴).

پیوند کنشگران

یک کنشگر در درون خود و مستقل از دیگر کنشگرها قوی‌تر یا ضعیف‌تر نمی‌شود؛ بلکه قوت گرفتن یا ضعیف شدن یک کنشگر به اتحاد آن با دیگر کنشگرها وابسته است. عقاید لاتور به مطالعات علمی نیز سرایت می‌کند. به گفته لاتور «برای اینکه کسی را قانع کرد که یک آزمایش موفق بوده است، یا اینکه یک تکنیک مؤثر است، یا اینکه یک اثبات به درستی قطعی است، باید بیش از یک عامل وجود داشته باشد» (شریف‌زاده، ۱۳۹۷). از نظر لاتور در جوامع علمی هم دانشمندان شبکه‌هایی می‌سازند که در آن‌ها با کمک کنشگرهای متعدد به نتایج خود ارزش و معنا می‌دهند. این کنشگرها در مطالعات علمی، شامل وسایل آزمایشگاهی، مواد تخصصی، تصاویر، آمار توصیفی، مفاهیم و نظریه‌های انتزاعی، یافته‌های سایر دانشمندان و این قبیل کنشگرهای در

دسترس‌اند. آن‌ها با ایجاد اتحاد بین این کنشگرها و تهیه شواهد و مدارکی، نظریه‌هایی ارائه می‌دهند. هر کدام از کنشگرها از قبیل اشیاء، ماشین‌ها، تعلقات و انسان‌ها در اعمال دانشمندان به صورت متقابل و در ارتباط با یکدیگر در این شبکه‌ها مشخص و تعریف می‌شوند. کنشگرها هر کدام به عنوان یکی از اعضای این شبکه معنا و نقش خود را از طریق ارتباطش با سایر کنشگرها به دست می‌آورد. جامعه علمی نظریاتش را در پوششی از یک شبکه که ساخته شده از کنشگرهای متعدد است، ارائه می‌دهد. آن‌ها می‌کوشند با کمک گرفتن از این شبکه‌ها نظریه‌ها را تقویت کرده، آن‌ها را در مقابل گروه‌های مخالف و یا نظریات رقیب ایمن نگاه دارند (شریف‌زاده، ۱۳۹۷).

جامعه

جامعه فقط متشکل از انسان‌ها نیست، بلکه متشکل از انسان‌ها و غیرانسان‌هاست. بنابراین، جامعه هیچ‌گاه یک جامعه انسانی صرف نیست، ما در یک شبکه اجتماعی-فنی زندگی می‌کنیم. ساختار و هرآنچه صلب می‌شود و بر انسان فشار می‌آورد چیزی جز پیوند کنشگران انسانی و غیرانسانی نیست (شریف‌زاده، ۱۳۹۳). آنچه جامعه انسانی نامیده می‌شود، بدون اشیاء و مصنوعات وجود ندارد. به بیان دیگر رابطه انسان و غیرانسان بسیار پیچیده‌تر و تاریخی‌تر از آن است که بتوان با دو واژه طبیعت و جامعه آن‌ها را از هم گسست (ریتزر و گودمن، ۱۳۹۲).

لزوم کاربست رویکرد اجتماعی فنی کنشگر - شبکه برونولاتور در این پژوهش

ابهام مفاهیم

توسعه جامعه «تغییرپذیری تبیین» را به همراه داشته است (براونینگ و همکاران، ۲۰۰۰). در جامعه‌ای با روابط نسبتاً ساده، رسیدن به اجماع روشن در مورد معنای مفاهیم برای مردم آسان‌تر است. با این حال، از زمان انقلاب صنعتی، زندگی، کار و خود جامعه دستخوش تغییرات بی‌وقفه و چشمگیری شده‌اند. این فرآیند توسعه باعث شده است که هر نسل مفاهیم خود را بر اساس شرایط بسیار متفاوتی بنا کند (هانسن، ۲۰۰۱) و ایده‌های ساده‌ی اولیه دائماً معانی و توضیحات جدیدی پیدا می‌کنند. همانطور که «مدرن» شروع به نشان دادن یک سبک یا حتی یک دوره کرده است، در بسیاری از موارد، کلمه «معاصر» معنایی بیش از «لحظه‌ی حال» دارد؛ معانی ضمنی این اصطلاحات با تکامل جامعه غنی‌تر شده‌اند (دنتو و گوئر، ۱۹۹۷). امروزه، یافتن اصطلاحات فنی پایدار و چارچوب‌های نظری مطمئن برای توضیح هر پدیده‌ی در حال وقوع در بحبوحه‌ی چنین تغییراتی برای ما دشوار است (هانسن، ۲۰۰۱). اغلب اوقات، این تنوع در توضیحات منجر به ابهام می‌شود تا اجماع؛ در علوم اجتماعی، کلمه «اختلاف نظر» معمولاً به عنوان یک اصطلاح عمومی برای توصیف چنین عدم قطعیتی استفاده می‌شود (ویسینک، ۲۰۱۳). به طور کلی، هر چیزی بین «عدم توانایی نادیده گرفتن یکدیگر» و «تلاش برای رسیدن به اجماع» را می‌توان یک مناقشه نامید (ونتورینی، ۲۰۱۰). متأسفانه، مردم فقط زمان محدودی را به بحث و مناقشه اختصاص می‌دهند (ونتورینی، ۲۰۱۲). شاید به این دلیل است که آنها صرفاً درگیر نظریه‌های آشنا هستند، درگیر سنت، عادت، تعصب یا حتی تنبلی محض شده‌اند (هانسن، ۲۰۰۱). در هر صورت، در مواجهه با چنین تغییر و جابجایی، مناسب‌ترین وظیفه این است که این مناقشه را به وضوح و تماماً «قابل مشاهده» کنیم؛ یعنی، ایجاد زمینه‌ای شهودی که امکان توجه به دیدگاه‌های مختلف را در حوزه‌های حرفه‌ای فراهم کند.

پیچیدگی همکاری بین رشته‌ای

یکی دیگر از تأثیرات توسعه اجتماعی، «همکاری میان رشته‌ای» است. ما در بحبوحه یک تحول جهانی، میان رشته‌ای و فرارسانه‌ای هستیم (ونتورینی، ۲۰۱۲). در این زمینه، هر تولید به سایر تخصص‌ها (رشته‌ها) وابسته است. به طور مشابه، توسعه و تقسیم‌بندی مداوم علم و فناوری، دستیابی به پیشرفت‌های اساسی را برای بسیاری از مطالعات بدون کمک سایر رشته‌ها دشوار کرده است (هانسن، ۲۰۰۱). علاوه بر این، کاربرد گسترده فناوری اطلاعات، باعث بروز تعدد نظرات در مورد موضوعات در هر زمینه حرفه‌ای

شده است. با این حال، برای مفاهیم و مسائلی که در این حرفه مناقشه انگیز هستند، نظرانی از سایر زمینه‌ها اغلب این بحث را مبهم و پیچیده‌تر می‌کند. بنابراین، لازم است روش تحقیق گسترده‌ای ایجاد شود تا مسائل بحث‌برانگیز نه تنها در داخل رشته تخصصی «قابل مشاهده» باشند، بلکه در بحث میان‌رشته‌ای هم «قابل خواندن» نیز باشند. در نتیجه، محققان از زمینه‌های مختلف می‌توانند از طریق این پلتفرم با یکدیگر همکاری کنند. در آینده، حتی می‌تواند به یک «ساختار دموکراتیک» تبدیل شود (ویسینک، ۲۰۱۳). همچنین در آینده می‌تواند به عموم مردم اجازه دهد تا به طور مؤثر در بحث در مورد مسائل حرفه‌ای مشارکت کنند. از آنجایی که هم ابهام در تفسیر مفاهیم و هم پیچیدگی همکاری بین رشته‌ای عمدتاً ناشی از تغییرات اجتماعی است، این پدیده بحث‌برانگیز را با روش پژوهشی علوم اجتماعی دنبال می‌کنیم زیرا «جامعه‌شناسی همیشه درباره تغییرات اجتماعی است» (هانسن، ۲۰۰۱).

نقشه‌برداری از مناقشات (نگاشت مناقشات)

«نقشه‌برداری از مناقشات» (که با نام «تحلیل مناقشات» نیز شناخته می‌شود) یک ابزار پژوهشی مؤثر در علوم اجتماعی برای تحلیل مناقشات است. به طور کلی، «نقشه‌برداری از مناقشات مجموعه‌ای از تکنیک‌ها برای کاوش و تجسم مسائل است» (ونتورینی، ۲۰۱۰). این روش توسط برونو لاتور به عنوان یک روش تدریس نظریه کنشگر-شبکه معرفی شد که ادعا می‌کند «جوامع مدرن را نمی‌توان بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های فیبری، نخ‌مانند، سیمی، رشته‌ای، طنابی و مویرگی آنها توصیف کرد» (لاتور، ۱۹۹۶). همانطور که مطرح شد، برونو مفهوم «کنشگر» را از گروه‌های انسانی گرفته تا «موجودیت‌های غیرانسانی» و حتی «موجودیت‌های غیرفردی» گسترش داد و بدین ترتیب «ماهیت جوامع و طبیعت‌ها را توجیه می‌کند» (لاتور، ۱۹۹۶). با مشارکت مستمر گروه‌های بزرگ تحقیقاتی و آموزشی، این روش به تدریج به یک روش تحقیقاتی تمام‌عیار تبدیل شد (ونتورینی، ۲۰۱۲). نگاشت مناقشات را می‌توان به عنوان «نسخه آموزشی» نظریه کنشگر-شبکه در نظر گرفت (لاو و هاسارد، ۱۹۹۹)، که مفهوم اصلی کنشگر-شبکه را حفظ می‌کند و در عین حال از پیچیدگی مفهومی اجتناب می‌کند و بنابراین به راحتی توسط محققان قابل درک و استفاده است. امروزه، توسعه فناوری، علت افزایش کمی و کیفی ابزارهای تحلیل مناقشه شده است. اگرچه تفاوت‌های زیادی بین رویکردهای مختلف وجود دارد، اما همه آنها توسط فناوری‌های دیجیتال توسعه پیدا کرده‌اند و به وسیله ثبت، تحلیل و تجسم (اغلب مبتنی بر اینترنت و داده‌های کلان) برای ارائه زمینه‌ای خوانا می‌شوند (ونتورینی، ۲۰۱۰). همانطور که برونو گفت، اصطلاح «شبکه» «کنشگری است که تعریفش از جهان، یک مسیر را ردیابی، ترسیم، توصیف، بایگانی، فهرست، ثبت، علامت‌گذاری یا برجسب‌گذاری می‌کند... یک شبکه چیزی جز حرکت ثبت‌شده نیست» (لاتور، ۱۹۹۶). وقتی شبکه به صورت بصری نمایش داده می‌شود، مناقشه نیز به تبع آن آشکار می‌شود، که این مقدمه‌ی آغاز بحث است. بنابراین، هدف اصلی این پژوهش، ترجمه‌ی بصری مفهوم التقاط‌گرایی از طریق ترسیم نقشه‌ی مناقشه است.

التقاط-گرایی در معماری و سیر تحول آن

التقاط‌گرایی در معماری شامل انتخاب آگاهانه و آزادانه از سبک‌های مختلف معماری است و طرح معماری از الهامات دلخواه از معماری گذشته شکل می‌گیرد. منتقدان تاریخ معماری دیدگاه‌هایی را در حوزه التقاط‌گرایی در معماری مطرح کرده‌اند. تقریباً اکثر آنها از آن به عنوان دوره گذار یا انتقالی یاد می‌کنند و آثار این دوره را بدون اصالت می‌دانند، چنانچه کوزین (به نقل از سارمی، ۱۳۹۰) می‌نویسد التقاط‌گرایی هرگز نمی‌تواند هنر جدیدی خلق کند اما می‌تواند به عنوان شیوه انتقالی در معماری عمل کند.

مفهوم التقاط‌گرایی معماری: یک مناقشه و اختلاف نظر در حوزه حرفه‌ای معماری

همانند سایر رشته‌های تخصصی، مفاهیم کلاسیک در معماری نیز دائماً با توسعه جامعه غنی‌تر می‌شوند و «التقاط‌گرایی» یکی از نمونه‌های بارز آن است. تفسیرهای ارائه شده در زمان‌های مختلف، معنای التقاط‌گرایی را به طور فزاینده‌ای مبهم کرده است. بنابراین، قبل از تفسیر این پدیده و بیان ایده‌ها، ابتدا باید معنای معاصر التقاط‌گرایی را مشخص کنیم.

التقاط‌گرایی از دیدگاه سنتی

یک دیدگاه سنتی این است که «التقاط» به عنوان یک سبک معماری، به ترکیبی از سبک‌های متنوع (عمدتاً کلاسیک غربی) اشاره دارد که از قرن نوزدهم تا اوایل قرن بیستم در اروپا و ایالات متحده رواج داشت و به دلیل فعالیت استعماری کشورهای غربی به طور گسترده در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین گسترش یافت. تبادل فرهنگی عامل اصلی ظهور معماری التقاطی در نظر گرفته می‌شود. جذابیت پژوهش‌ها و مطالعات کوزین در زمینه ایجاد این نظام فلسفی، مقارن با تلاش معمارانی شد که در پی یافتن یک معماری فعال و گریز از بن‌بست تقلید و تکرار شیوه‌های گذشته بودند و این امکان برای معماران به وجود آمد که عناصر معمارانه از سبک‌های مختلف را با هم به کار گیرند و ترکیبی نو بیافرینند (سارمی، ۱۳۹۰). برای مدت زمان بسیار طولانی، هیچ اختلاف نظری در مورد این تفسیر وجود نداشت. از این رو، وظیفه یک معمار نسبتاً ساده بود، که عبارت بود از «یادگیری قوانین و اشکال معماری کلاسیک» (کارپو، ۲۰۰۵) و «جستجو برای یافتن عناصر نمادین سبک این دوره» (کاژار، ۲۰۱۶). در واقع، بسیاری از معماران امروز هنوز «التقاط‌گرایی در معماری» را به عنوان بحثی در مورد سبک یا فرم بیرونی بنا در نظر می‌گیرند.

التقاط‌گرایی از دیدگاه پست مدرن

بنابر گفته چارلز جنکز: "پست‌مدرنیسم تلفیق‌گزینی هر صنعت با سیاق پیش از خودش است؛ هم ادامه مدرنیسم است و هم فراتر رفتن از آن." از اواخر دهه شصت میلادی، موضوع پست‌مدرن در معماری به صورت یک سبک مهم مطرح شد و انتقادات زیربنایی به اندیشه منطق‌گرا و تکنومدار معماری مدرن عنوان گردید (دهباشی، ۱۳۹۱). منتقدان معماری تاریخچه پست‌مدرن معتقدند که اشکال‌گرایی‌هایی که در تمام طول دهه، در کارهای گروهی از معماران آمریکایی و به طور مشخص در کارهای اروسارینن، آی.ام.پی (معمار آمریکایی چینی) و فیلیپ جانسون نمایان بود، در نهایت به صورت اصول جاافتاده معماری پست‌مدرن که خود بازتابی در برابر معماری مدرن بود، تبدیل شدند (فلامکی، ۱۳۷۱). در سبک پست‌مدرن با توجه به سنت و زمینه‌گرایی، شاهد کثرت‌انگاری هستیم. معتقدان مکتب پسامدرن، محیطی با معنا را می‌طلبند و این اعتقاد و عملکردگرایی را که معماری را تا حد تبدیل شرایط عملی اجتماعی و اقتصادی به فرم تنزل می‌دهد، انکار می‌کنند. با انتقادات نیچه از مدرنیته از اواخر قرن نوزدهم که در آلمان آغاز و توسط اندیشمندانی چون فروید، هایدگر، دریدا، لیوتار و ... مورد بحث و شرح قرار گرفت، به این نتیجه منطقی می‌توان رسید که اگر فلسفه روح زمان و معماری کالبد زمان است، با عوض شدن روح زمان، کالبد هم عوض می‌شود (دهباشی، ۱۳۹۱). با ورود به قرن بیستم، توسعه علم و فناوری، مدرنیسم و جنبش‌های آوانگارد را به ارمغان آورد. در همین حال، تبادل فرهنگی که عمیق‌تر و متنوع‌تر شده بود، نظم کلاسیک دیرینه را مختل کرد (کانکلینی، ۲۰۱۴). رویکرد تحلیلی و روند شکل‌گیری معماری پست‌مدرن در ایران در دوره اول و دوم پس از انقلاب اسلامی صورت گرفت (دهباشی، ۱۳۹۱). التقاط‌گرایان کلاسیک همچنین به دلیل «کناره‌گیری عمدی از اصالت» مورد انتقاد قرار گرفتند، کسانی که فقط «معماری را به عنوان یک هنر [به کار می‌بردند]» (کیدنی، ۱۹۷۴). به همین ترتیب، معماری التقاطی از دهه ۱۹۳۰ به تدریج جایگاه آکادمیک خود را از دست داده بود و توسط روشنفکران به عنوان «عادت بد که باید ترک شود» محکوم می‌شد (دهباشی، ۱۳۹۱). با این حال، کیدنی (۱۹۷۴) ادعا کرد که «التقاط‌گرایی نمرده است». در این دوره، یکی از بارزترین دیدگاه‌ها از چارلز جنکز می‌آید. او در کتابش «زبان معماری پست‌مدرن» (جنکز، ۱۹۷۸)، معماری پست‌مدرن را «التقاطی‌گرایی رادیکال» نامید و

آن را تحول و تداوم معماری التقاطی کلاسیک دانست (جنکز، ۱۹۷۸؛ استین، ۲۰۱۵). التقاط‌گرایی رادیکال و کلاژ، استراتژی‌های دوگانه برای تقویت سیاست‌های هویت‌محور و خودآگاهی هستند (آقایان، ۱۴۰۳). اگرچه این بحث‌ها در مورد معماری التقاطی پست‌مدرن به دلیل محدودیت‌های زمانی هنوز بر سطح انتزاعی و سبکی متمرکز بود، در هر صورت، بحث در مورد مفهوم التقاط از آن زمان پدیدار شده است و معماری التقاطی نیاز به «نگاهی جدید» دارد (کیدنی، ۱۹۷۴). مفاهیم و مضامین سبک پست‌مدرن شامل فرهنگ، تاریخ، سنت، کثرت‌گرایی، التقاط، هنر مردمی و سبک بومی است (مصلحت‌جو، ۱۴۰۴).

جدول ۱- معماری سبک پست مدرن: مفاهیم و مضامین

سبک معماری	پست مدرن
دوره	اواخر دهه ۱۹۶۰ میلادی / ۱۳۴۰ شمسی
منبع الهام	هویت انسان
فلاسفه	ژاک دریدا، ژیل دلوز، ژان فرانسوا لیوتار، میشل فوکو.
نظریه و نظریه‌پرداز اصلی	چارلز جنکز؛ فرم، تابع دیدگاه جهانی.
مانیفست	کمتر، خسته کننده است! [Less Is Bore] (رابرت ونتوری: ۱۹۶۸ م.)
لغات کلیدی	فرهنگ، تاریخ، سنت، کثرت‌گرایی، التقاط، هنر مردمی، سبک بومی.
سبک پیرو	دیکانستراکشن
بنای شاخص معماری	خانه مادر ونتوری
معماران شاخص جهانی	رابرت ونتوری، چارلز جنکز، پیتر آیزنمن، دانیل لیبسکیند، زاها حدید، فیلیپ جانسون
معماران شاخص ایرانی	حسین شیخ‌زین‌الدین، ایرج کلانتری، محمدرضا جودت، کامران صفامنش، هادی میرمیران، فرهاد احمدی.

التقاط‌گرایی از دیدگاه معاصر

در دوران معاصر، ماهیت بصری معماری و هنر به تدریج در حال ناپدید شدن است. بر این اساس، التقاط‌گرایی به شیوه‌ای پنهان و ضمنی بیان می‌شود: معماران دیگر مصالح بتنی را از اشکال کلاسیک (معماری التقاطی کلاسیک) انتخاب نمی‌کنند یا آنها را در قالب کلاژی از نمادهای فرهنگی (معماری التقاطی پست‌مدرن) خلاصه نمی‌کنند. در عوض، آنها تلاش می‌کنند تا احساسات را مستقیماً از طریق زبان فضا بیان کنند. این تکامل بیان معماری، بسیاری از محققان را به این باور رسانده است که معماری التقاطی قبلاً "به مرگ طبیعی مرده است" (شپرد، ۲۰۰۶). با این حال، تغییر در شیوه بیان از صریح به ضمنی به معنای پایان التقاط‌گرایی نیست. تبادلات فرهنگی جامع‌تر امروزی، باعث تداوم عوامل التقاطی (ویژگی‌ها) مختلف هستند (قبادیان، ۱۳۹۲). در این مقاله، مؤلفه‌های مؤثر را که تحت تأثیر تغییرات زمانی و مکانی قرار نمی‌گیرند، به عنوان «ویژگی‌های التقاطی» تعریف می‌شود. از یک سو، این عوامل به عنوان میانجی بین نیازهای انسانی (کنشگرهای انسانی) و بیان فضای معماری (کنشگر غیرانسانی) وجود دارند و از سوی دیگر، بررسی و ترجمه این ویژگی‌ها از طریق نگاشت و ترسیم مناقشه برای تفسیر مفهوم مبهم التقاط‌گرایی بسیار مهم است. با مدلسازی و ترسیم این ویژگی‌ها، درک جامعی از مفهوم التقاط‌گرایی به دست خواهد آمد.

اشیاء تحقیقاتی

هدف پژوهشی این مقاله، تحلیل مناقشه پیچیده پیرامون مفهوم التقاط‌گرایی در معماری و توسعه یک ابزار روش‌شناختی نوآورانه است. این روش، جدول نقد با تحلیل نمونه اثر شاخص معماری آی.ام.پی که صحت مدلسازی ویژگی‌های التقاطی معماری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد، در نتیجه زمینه تفسیر نوین مفهوم التقاط‌گرایی معاصر در معماری را براساس رویکرد کنشگر شبکه فراهم می‌نماید. برای انجام این کار، بحث به سه بخش تقسیم خواهد شد: روش‌شناسی تحقیق، بیان بصری و مدلسازی سنجش شهودی، نمونه‌های معماری. در ادامه، ابتدا روش تحقیق به صورت ویژه و مجزا معرفی خواهد شد که شامل پیشینه نظری و شرح مراحل عملیاتی نگاشت مناقشه است. ترسیم نقشه مناقشه به عنوان یک روش تحقیق توسعه یافته از علوم اجتماعی، قادر به استفاده از ابزارهای مختلف برای تجزیه و تحلیل و ترجمه مناقشه‌ها است که با ترکیب نگاشت کتاب‌سنجی و هم‌رخدادی واژگان و شهود جدولی همراه می‌شود. در ادامه، فرآیند بیان بصری ترسیم می‌شود که در آن با استفاده از علم‌سنجی و نگاشت کتاب‌سنجی، ترجمه بصری از داده‌های ادبی معماری التقاطی انجام می‌شود. در نتیجه با تجزیه و تحلیل، مفاهیم مبهم شهودی

قبلی التقاط توسط مدل مفهومی (کنشگر عامل) پیشنهادی انجام و تجزیه و تحلیل ویژگی‌های التقاطی بیان می‌شود. در مرحله بعد، قضاوت شهودی مورد بحث قرار خواهد گرفت. با کمک جداول به عنوان ابزار مشاهده، نتیجه فوق و رویکرد روش نوین جدید پیشنهادی توسط مطالعات موردی شهودی معماری التقاطی در ایران و چین مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. از طریق این فرآیند شهودی، دقت و معاصر بودن پژوهش تأیید می‌شود. به طور خلاصه، این یک فرآیند پژوهش است که با استفاده از بحث روش تحقیق به کنش تحقیق و سپس با تأیید نتایج از طریق تحقیق شهودی انجام می‌شود. در پایان مقاله، تفسیر معاصر از مفهوم التقاط‌گرایی تکمیل می‌شود. ابزار جدید پژوهشی و پتانسیل این ابزار گسترش یافته، بازتعریف اختلاف گسترده مربوط به رشته‌های مختلف تخصصی در باب مفهوم التقاط‌گرایی را ممکن می‌سازد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر، از نظر نوع، داده بنیاد، از نظر روش کیفی و کمی و به لحاظ رویکردی، پیرو نظریه کنشگر-شبکه است. در پژوهش حاضر ابتدا به مرور اجمالی مفاهیم و مورد استعاره نظریه کنشگر شبکه در این پژوهش پرداخته و سپس از روش دلالت‌پژوهی استفاده شده است.

روش‌شناسی تحقیق

کاربست رویکرد نقشه‌برداری (نگاشت) از مناقشات

روش نقشه‌برداری مورد استفاده در این مقاله، رویکردی کاربردی به «نظریه کنشگر-شبکه» برونو لاتور است. این روش تنها یک روش مشاهده نیست، بلکه طرز فکری است برای درک و واسازی سیستماتیک پدیده‌های پیچیده اجتماعی. اگرچه خود برونو لاتور، «کنشگر-شبکه» را به سادگی به عنوان «فقط به اختلافات نگاه کن و آنچه را می‌بینی بگو» خلاصه کرد، هم «نگاه کردن» (مشاهده) و هم «بیان» (توصیف) معانی ضمنی بسیار عمیقی دارند (ویسینک، ۲۰۱۳). از نظر مشاهده، این روش نگرشی را اتخاذ می‌کند که عمدتاً پدیدارشناختی است. لاتور با استفاده از شعاری از «کنشگر-شبکه» ادعا کرد که محقق باید تعصبات از پیش تعیین‌شده را کنار بگذارد و «فرضیه عقل سلیم را به حالت تعلیق درآورد. در عین حال، این امر همچنین مستلزم آن است که محقق به موضوع مشاهده خود (چه انسان و چه هر پدیده) احترام بگذارد و «کنشگران را، صادقانه دنبال کند» (لاتور، ۲۰۰۷). بر این اساس، نیازی به استفاده از هیچ رویکرد مشاهده‌ای خاصی نیست. برعکس، نظریه شبکه-کنشگر پیشنهاد می‌کند که محققان باید تا حد امکان پذیرای ایده‌های مختلف باشند و از تمام ابزارهای جستجو، مشاهده و نقشه‌برداری موجود، به صورت جداگانه و ترکیبی، استفاده کنند تا واقعاً «بیشترین پیچیدگی» را بازبایی کنند (ونتورینی، ۲۰۱۰). دلیل این امر آن است که در مرحله نگاشت و ترسیم پژوهش، اولویت اول درک زمینه بحث و جدل است تا پایان دادن به بحث و مناقشه. همانطور که برونو لاتور گفت، «من اغلب آن را با طراحی پرسپکتیو مقایسه کرده‌ام... کنشگر-شبکه به کسی یا چیزی نمی‌گوید چه شکلی باید ترسیم شود...» (لاتور، ۱۹۹۹). «کنشگر-شبکه» تأکید می‌کند که پیچیدگی مناقشات باید از طریق تقسیم آن به سطوح مختلف، که از خصوصیات پژوهشی تفکر سیستم‌شناسی منعکس و قابل مشاهده شود. توماسو ونتورینی (۲۰۱۲) زمانی یک فرآیند پژوهش کامل «کنشگر-شبکه» را به مشاهده و توصیف «گزاره‌ها»، «کنشگران»، «شبکه‌ها» و «سیاست‌های جهانی» در سطوح مربوطه تقسیم کرد (ونتورینی، ۲۰۱۰). هر پدیده‌ای هم عامل تجزیه‌شده‌ی سطح بالاتر و هم نتیجه‌ی کنش‌های بازیگران سطح پایین‌تر است. بازیگران در اینجا یا به انسان‌ها/گروه‌های انسانی اشاره دارند، یا به عوامل غیرانسانی مانند عناصر طبیعی، آثار هنری، نهادهای سیاسی، فناوری که دارای «کنش مؤثر» هستند. این روش تفکر «به ناظر اجازه می‌دهد تا از سطح جهانی به سطح محلی و برعکس نگاه کند» (لاتور، ۱۹۹۹). در نهایت، خود شبکه گسترش خواهد یافت و پدیده علمی و همچنین رابطه علمی توضیح داده خواهد شد (لاتور، ۱۹۹۶).

در حقیقت، اگر پدیده نوظهور معماری التقاطی به عنوان یک «مجموعه کل» در نظر گرفته شود، گروه های انسانی و رویدادهای اجتماعی که در این پدیده نقش دارند، «شبکه ها» به عنوان زیرمجموعه این کل هستند و عوامل درونی که منجر به این رفتارها و رویدادها می شوند، مانند نیازهای انسانی، به «کنشگران» در سطح بعدی تبدیل می شوند که باید مشاهده و توصیف شوند (فون برتالانفی، ۱۹۸۷). از سوی دیگر، از آنجا که سلسله مراتب درون «سیستم کنشگر-شبکه» به بی نهایت تقسیم شده است (فون برتالانفی، ۱۹۸۷)، پدیده های معماری التقاطی، همراه با سایر پدیده های معماری، «سیاست جهانی» تغییر اجتماعی را در سطحی بالاتر تشکیل می دهند و کار نقشه برداری ما می تواند بی نهایت به سمت بالا و پایین گسترش یابد. از این رو، این نگرش پژوهشی «زندگی شما را آسان تر نخواهد کرد» (ونتورینی، ۲۰۱۰). بلکه، با روشن کردن هرچه بیشتر عوامل ممکن، به محققان کمک می کند تا ایده های یکدیگر را درک کنند، فرد را قادر می سازد تا کل مناقشه را درک کند و نشان می دهد که می توان مسائل را به روش های مختلف توضیح داد.

ارائه و ساخت مدل ها

شهودی ترین راه برای بصری کردن مناقشات، ساخت یک مدل است. از آنجایی که اختلافات همیشه در ابتدای حوزه حرفه ای قرار دارند، مقالات دانشگاهی اغلب می توانند به عنوان پایه و منبع داده برای ترجمه بصری استفاده شوند و این فرآیند "ترجمه" به عنوان «نگاشت کتابسنجی» شناخته می شود (ون اک و والتمن، ۲۰۱۰). که روش تحقیقی است که به طور گسترده در زمینه تحلیل ادبی مورد استفاده قرار می گیرد و همچنین آغاز فرآیند «از ادبیات تا بازیگر» در یک پژوهش مبتنی بر «کنشگر-شبکه» می باشد (ونتورینی، ۲۰۱۰). به طور خاص، از طریق جمع آوری و تحلیل کلمات کلیدی و داده های متون ارائه شده توسط موتور جستجو، تعریف یا توضیح مفاهیم مبهم در حوزه تحقیق شمارش و کمی سازی خواهد شد. سپس مجموعه ای شهودی از «مدل خط حبابی» از طریق این فرآیند به صورت خودکار یا نیمه خودکار تولید می شود. از یک سو، این نوع مدل، دیدگاهی کامل و واضح از تمام عوامل توصیفی در مورد مفهوم مبهم ارائه می دهد؛ از سوی دیگر، نسبت کمی آن، رابطه وزنی، درجه فعالیت و روند تکاملی هر ویژگی را آشکار می کند. از اواسط دهه ۱۹۹۰، ظهور فناوری اطلاعات نه تنها زندگی اجتماعی ما را دیجیتالی کرده، بلکه فرصت های جدید و قابل توجهی را برای عمل تحلیل مناقشه ارائه داده است (ویسینک، ۲۰۱۳). امروزه، ابزارهای دیجیتالی برای جمع آوری، تحلیل و تجسم داده ها، در حال گسترش هستند. با کمک نرم افزارهای خاص، می توان «موضوعات مبهم و پیچیده» را بسیار مؤثرتر تفسیر کرد (ویسینک، ۲۰۱۳). نمونه هایی از این نرم افزارها که در این پژوهش استفاده می شود عبارتند از وزویور، فاکتیوا، نویوو و ادراومکس. استفاده از این نرم افزارها به مدلسازی عوامل انسانی و غیرانسانی و میانجی های مفهوم التقاط گرای در معماری کمک بسیاری می کند.

ارزیابی جدولی: (جدول نقد)

اگرچه ایجاد مدل، مناقشات را به وضوح آشکار می کند، اما صحت نتیجه هنوز نیاز به آزمایش شهودی دارد. این آزمایش باید شامل سه جنبه مهم باشد: اولاً، به عنوان نقدی بر تجربه غیرمستقیم (مدل ها)، باید صحت نتایج نهایی را تضمین کند؛ ثانیاً، از آنجا که محققان همیشه به طور شهودی، پدیده را در یک زمینه زمانی و مکانی حال مشاهده می کنند، این فرآیند باید به نتیجه گیری، معاصر بودن ببخشد؛ ثالثاً، ارزیابی باید به شکلی طراحی شود که راحت تر و آسان تر قابل فهم باشد، چون تنها در این مورد است که طیف وسیع تری از تخصص ها در فرآیند نقد و غنی سازی مدل به منظور ایجاد تنوع در تفسیر به وجود آیند. در نهایت، ممکن است به یک «کار میان رشته ای» تبدیل شود (ویسینک، ۲۰۱۳). بر این اساس می توان شاهد طیف وسیع تری از تخصص ها در پژوهش بود. در این پژوهش استفاده از فرم جدولی برای ارزیابی نتایج مدل انتخاب شد. علاوه بر مشاهده و بررسی مفاهیم، نیز به نوعی ترجمه انتقادی می باشد. فرآیند انتخاب، ارزیابی و نگاشت پدیده ها و داده های مشاهده شده نه تنها برای تفسیر آن به مخاطب، بلکه برای ایجاد یک ذهنیت منطقی و خردگرا است (ویوان، ۲۰۱۸). به طور خاص، ارتباط بین

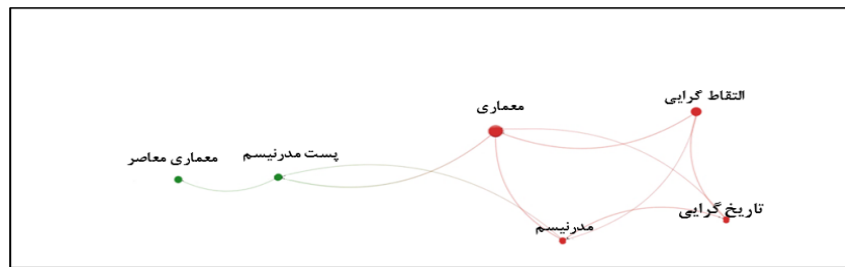
ردیف‌ها و ستون‌های جدول می‌تواند به طور کامل در فرآیند آزمایش مورد استفاده قرار گیرد. با در نظر گرفتن نتایج مدل به دست آمده در قالب «ستون» عمودی، نتایج می‌توانند راهنمایی تخصصی ارائه دهند و در عین حال با نتایج پژوهش شهودی، مورد انتقاد و غنی‌سازی قرار گیرند. در همین حال، «ردیف» افقی جدول را می‌توان با توجه به موضوع تحقیق خاص کاملاً انعطاف‌پذیر تنظیم کرد، که به معیار طبقه‌بندی خود پژوهش‌گر و دقت محتوای تحقیق بستگی دارد. در یک کلام، اثبات شناخت به مشارکت شهود بستگی دارد. هر تقاطع (جای خالی) در جدول ترکیبی از تجربه غیرمستقیم (مفهوم جزئی از عوامل ویژگی التقاط‌گرایی در معماری) و "دانش ادراکی (شهود) است که پژوهشی اصیل شده است که می‌تواند به دانش عقلانی بیانجامد (هاول، ۲۰۰۷). با بررسی این رویکرد، به نظر می‌رسد که این روش، بحث را در مورد مناقشات التقاط‌گرایی پیچیده کرده است. اما در واقع، «اگر نقشه‌برداری از مناقشه‌ها پیچیده است، به این دلیل است که خود زندگی جمعی پیچیده است» (ونتورینی، ۲۰۱۰). نگاشت و ترسیم اختلاف‌نظرها (مناقشات) نه تنها ما را قادر می‌سازد تا به عنوان نشانه‌ای از تفکر سیستماتیک، درک روشنی از مفاهیم مبهم و نتایج آن داشته باشیم، بلکه فرآیند ساختارشناسی آن نیز این امکان را فراهم می‌کند که اکتشافات جدیدی را به همراه داشته باشد (ونتورینی، ۲۰۱۲)، که به ما امکان می‌دهد درک منطقی جامع‌تری از مفهوم التقاط‌گرایی معاصر به دست آوریم. به طور کلی، روشی که در این مقاله بسط داده شده است، یک فرآیند چرخه‌ای شامل «مدل‌سازی-ارزیابی شهودی-تأمل انتقادی» است.

بیان بصری

مدل‌سازی خودکار

به منظور ایجاد درک سریع از مفهوم «التقاطی‌گری» در معماری، تلاش می‌شود تا از نرم‌افزار تحلیل ادبیات «وزویور» برای ساخت یک مدل بصری استفاده کند. «وزویور» که به عنوان ابزاری دیجیتال، برای ایجاد نمودارهای بصری براساس داده‌های شبکه می‌باشد (ون اک و والتمن، ۲۰۱۰)، می‌تواند مهم‌ترین اصطلاحات موجود در یک پایگاه داده ادبیات و «روابط هم‌خدادی» بین این اصطلاحات را به صورت بصری نمایش دهد (ون اک و والتمن، ۲۰۱۷). این ابزار دیجیتال می‌تواند به طور مؤثری به ساخت یک «نقشه کلیدواژگان» براساس داده‌های هم‌خدادی بین نشریات بپردازد. به طور کلی، این مسئله به محققان، توانایی مرور کلی از توسعه رویکردها و اولویت‌های تحقیقاتی که در این بحث دخیل هستند را می‌دهد. پس از تلاش برای رسم نمودار شبکه برای بازیابی کلمه کلیدی «معماری التقاطی» (بر اساس داده‌های جستجوی مشتق شده از «وب آو ساینس»)، به نتیجه ارزشمندی دست یافتیم. این مسئله نشان می‌دهد که تعداد مقالات در مورد «معماری التقاطی» (۱۶۵ مقاله) برای پشتیبانی از نرم‌افزار جهت ساخت یک شبکه پیچیده کافی نیست. این موضوع را می‌توان با مقایسه با نتیجه جستجوی کلمه کلیدی «التقاط» (فقط در رشته معماری، ۱۵۲۸ مقاله) تأیید کرد. از سوی دیگر، به دلیل پیچیدگی ویژگی‌های التقاطی که در حوزه معماری مورد بحث است، بسیاری از داده‌های مربوط به دوره‌های خاص، نام مکان‌ها، نام معماران و نام موارد خاص، به عوامل اضافی در کار نقشه‌برداری مناقشه تبدیل شده‌اند. بنابراین، یک تحلیل کتاب‌سنجی نیمه‌خودکار برای ارزشمند کردن نتایج، (که شامل تعداد کمی مقالات، خواندن و درک متون جداگانه برای محققان می‌باشد)، ضروری به نظر می‌رسد. از این گذشته، تحلیل مناقشه شامل تحلیل اختلاف نظرات است.

شکل ۱. مدل رابطه هم‌خدادی «معماری التقاطی»

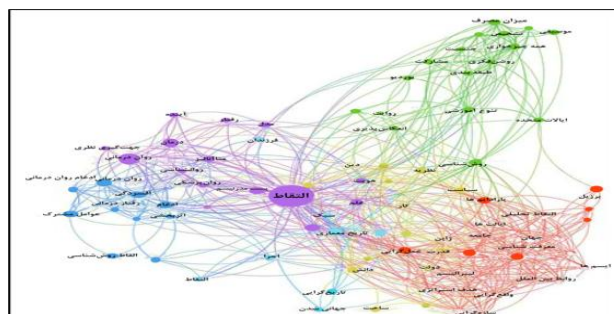

مأخذ: نگارندگان

فرآیند مدل سازی

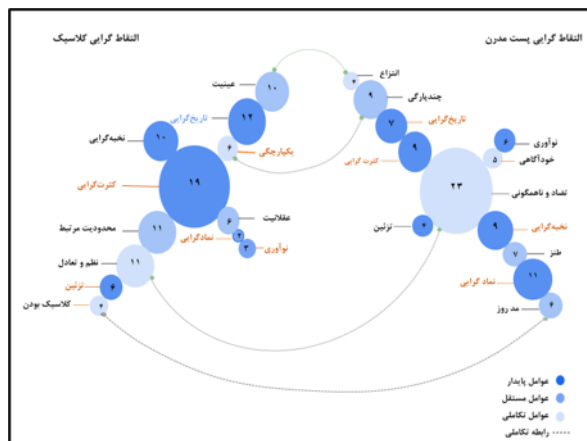
این فرآیند خاص با استفاده از موتور جستجوی «وب آو ساینس» با وارد کردن کلمات کلیدی «التقاطی + معماری» برای تعیین منبع داده‌های ادبیات آغاز شد (کلمه کلیدی «التقاطی» شامل نتایج جستجوی «التقاط‌گرایی» است). سپس جستجو به دوره «۱۹۷۸-۲۰۲۵» (از زمانی که این بحث برای اولین بار با انتشار «زبان معماری پست‌مدرن» توسط چارلز جنکز در سال ۱۹۷۸ آغاز شد) محدود شد و ۱۶۱ نتیجه مرتبط پیدا شد. پس از آن، از ابزار «نسبت ادبیات» ارائه شده توسط وب‌سایت برای حذف ادبیات غیرمرتبط با حوزه معماری استفاده شد و ۱۱۰ نتیجه به دست آمد. پس از دانلود تمام ادبیات موجود، نتیجه نهایی ۸۰ مقاله دانشگاهی جمع‌آوری شد که «داده‌های ادبیات» پشتیبان نگاشت کتاب‌سنجی در این مطالعه هستند. در دور دوم کار بازایی، از ابزار جستجوی کلمات کلیدی برای جستجوی مجدد کلمه کلیدی «التقاط» در هر مقاله استفاده شد. با انجام تحلیل‌های دقیق از زمینه این کلمات کلیدی در مقالات، داده‌های تفسیری نویسنده از مفهوم مبهم التقاط، یعنی کلمات کلیدی مورد استفاده برای تعریف آن، پیدا شد. پس از این، آنها را بر اساس دو دیدگاه مطرح شده در مبانی نظری (التقاط به عنوان یک سبک کلاسیک و التقاط تبدیل شده به سبک پست‌مدرن) طبقه‌بندی و شمارش شد. این فرآیند ممکن است پیچیده به نظر برسد، اما در واقع، اکثر پژوهشگران هنگام ارائه یک مفهوم، تفسیری ارائه می‌دهند و بنابراین یافتن این واژگان کلیدی دشوار نیست. علاوه بر این، از آنجایی که این نویسندگان دیدگاه‌های خود را ضمن اشاره به دیدگاه‌های سایر محققان به عنوان پشتیبانی نظری بیان می‌کنند، داده‌های واقعی به دست آمده در مورد تعریف «التقاط» از نظر تعداد بسیار بیشتر از تعداد خود ادبیات است که باعث افزایش دقت تفسیر مفهوم می‌شود. در نهایت، برای اینکه نتایج آماری قابل درک‌تر شوند، تمام کلمات کلیدی به دست آمده باید قبل از عملیات ترسیم بصری، بر اساس شباهتشان «ادغام» شوند. زیرا تمام این تکنیک‌ها و فرآیندها برای «خوانا و شفاف کردن پیچیدگی» استفاده می‌شوند (ونتورینی، ۲۰۱۰). به عبارت دیگر، فرآیند مشاهده باید تا حد امکان پیچیده و فرآیند توصیف باید تا حد امکان ساده باشد. سپس نتایج نهایی داده‌ها توسط نرم‌افزار بصری «ادراومکس» به صورت بصری ترسیم می‌شود و مدلی از عوامل مؤثر بر مفهوم التقاط‌گرایی معرفی می‌شود.

شکل ۲. مدل رابطه هم‌رخدادی «التقاط‌گرایی»

مأخذ: نگارندگان

شکل ۳. مدل‌های عوامل التقاطی

مأخذ: نگارندگان

تفسیر مدل

با تبیین این مجموعه مدل‌های عوامل التقاطی، مفهوم قبلی مبهم «التقاط‌گرایی» که توسط ادبیات قبلی ارائه شده بود، به وضوح ساختارشکنی می‌شود. هر عامل به صورت یک «حباب» به تصویر کشیده می‌شود که می‌تواند به طور شهودی وزن خاص هر یک از آنها (عوامل التقاطی) را نشان دهد. این ارائه دیجیتالی، شکاف مشاهده همزمان مفاهیم کلان و عوامل (ویژگی‌های) خرد را پر می‌کند (ونتورینی، ۲۰۱۰)، و امکان بحث مفاهیم از زمان‌ها و مکان‌های مختلف را در یک زمینه در کنار هم فراهم می‌کند. سپس از طریق مقایسه دو مدل مفهومی، نتیجه‌گیری می‌شود که (الف) حباب‌هایی که در هر دو مدل، به عنوان عوامل ثابت ظاهر می‌شوند، «ویژگی‌های (عوامل) التقاطی» مشتق شده از داده‌های بزرگ‌تر می‌باشند؛ (ب) علاوه بر این، عوامل ثابت (ویژگی‌های التقاطی ثابت)، عواملی که با روابط تبدیلی مشخص می‌شوند، روند تکاملی در بیان ویژگی‌های التقاطی را نشان می‌دهند؛ (ج) این عوامل، همراه با عوامل منحصر به فرد ویژگی‌های مستقل باقی مانده، ویژگی‌های زمانی معماری التقاطی را منعکس می‌کنند. به طور خلاصه، از طریق تجزیه و تحلیل این داده‌های ادبی، می‌توان ایده «التقاط» در معماری را به عنوان یک مفهوم طراحی که شامل شش ویژگی اساسی کثرت‌گرایی، تاریخ‌گرایی، نخبه‌گرایی، تزیینات، نوآوری و نمادگرایی است، معرفی کرد. همچنین باید توجه داشت که این مفهوم با پیشرفت جامعه دائماً در حال تغییر است. مطمئناً، برخلاف شناخت یک‌جانبه قبلی، مدل مفهومی فوق که بر اساس ترجمه داده‌ها هستند، ارزش تفسیری بسیار جامع‌تری دارد. با این حال، باید این نکته را نیز در نظر داشت که اگرچه مدل‌سازی بصری ویژگی‌های التقاطی می‌تواند به بهبود پدیده «مفهوم معماری التقاطی» کمک کند، اما رابطه بین بیان فضا و رفتار و نیازهای انسانی را مشخص نکرده است. همانطور که در بخش بحث روش‌شناسی اشاره شد، ثبت تصویری سیستم‌های شبکه‌ای بیشتر و کنشگران فردی پشت این بحث، کار ساختارشکنی باید ادامه یابد. در این راستا، همچنان می‌توان به ادبیات موضوع برگشت و دامنه جستجو را گسترش داد. با استفاده از واژگان کلیدی نویسنده برای «علل پدیده التقاطی» به عنوان داده‌های ادبیات، می‌توانیم «مدل ویژگی‌های التقاطی - نیازهای انسانی» را به همان روش ترسیم کنیم. در این مجموعه از مدل‌های واسازی، نیازهای انسانی و بیان فضایی می‌توانند به وسیله عوامل میانجی (واسطه) به هم مرتبط شوند. این مسئله یک «لیست بررسی مشاهدات» را در اختیار معماران قرار می‌دهد تا کارایی عملکرد و دقت تفکر را در فرآیند طراحی معماری افزایش دهند و کنش شهودی را معقول‌تر کنند. البته، فرآیند واسازی، ممکن است همچنان گسترش پیدا کند: هرچه سطوح بیشتری واسازی شوند و هرچه مشاهده کنشگران جامع‌تر باشد، نتایج نهایی قابل درک‌تر خواهد شد و بیان فضایی با رابطه فضا-زمان حال بیشتر مطابقت دارد. لازم به ذکر است که دقت این تحلیل مفهومی قبل از ترجمه بصری و به‌کارگیری آن در کار طراحی، باید مورد ارزیابی قرار گیرد. در ادامه، این پژوهش از طریق تحقیق شهودی مورد خاص معماری

التقاطی پست مدرن هتل فراگرنیت هیل معرفی شده توسط چارلز جنکز (۱۹۷۸) (که مرجعی قابل اعتماد در حوزه معماری می باشد)، مورد سنجش تطبیقی با ویژگی های التقاطی قرار می گیرد و مرجع قابل اعتماد برای رویکردهای معماری آینده فراهم خواهد شد.

بحث

قضاوت شهودی

نمونه موردی، موارد التقاطی ایران و چین می باشد.

طراحی جدول نقد (آزمون جدولی)

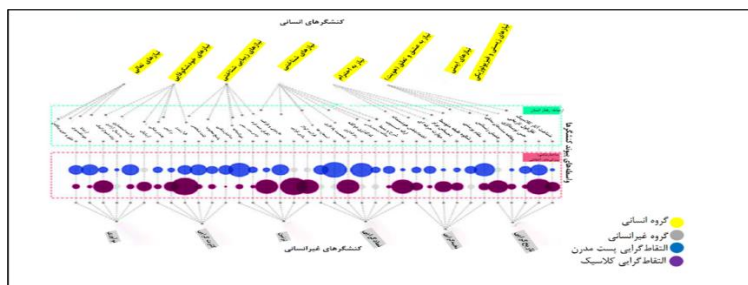
هدف از طراحی جدول آزمایشی این است که از طریق ترجمه بصری مدل، این پژوهش با موفقیت مفهوم «التقاطی» را در معماری التقاطی کلاسیک و پست مدرن کشف و توضیح دهد. می توان استدلال کرد که با ارائه این مدل ها، ارزش "تفسیر مفاهیم مبهم" تثبیت می شود زیرا همیشه نتایج مبتنی بر داده های کلان قابل شناخت تر از دیدگاه های فردی می باشد. محتوای جدول شامل تجربه غیرمستقیم قبلی (نتیجه مدل) و قضاوت ذهنی (نتیجه شهود) است. به طور خاص، هر ستون جدول مربوط به یک ویژگی در «ویژگی های مدل التقاطی» قبلی است. همانطور که در مدل، «ویژگی های التقاطی»، «عوامل تبدیل رابطه» (واسطه یا میانجی) و «ویژگی های اساسی» نیز با رنگ های مختلف متمایز شده اند. در این حال، هر ردیفی ویژگی های التقاطی که در جدول نتایج شهودی ویژگی ها بیان شده از دیدگاه های متفاوت ثبت می شود. در این مقاله، دیدگاه های شهودی به: (۱) برداشت زیبایی شناختی، (۲) فضا، (۳) فناوری و (۴) فرهنگ تقسیم می شود. «برداشت زیبایی شناختی» به درک یکپارچگی موارد معماری، از جمله برداشت شهودی از ظاهر معماری در رابطه با بیان ویژگی های مختلف اشاره دارد؛ «فضا» به تجزیه و تحلیل پلان، نما و مقطع ساختمان و همچنین رابطه بین فضاهای عملکردی اشاره دارد؛ «فناوری» به تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز، از جمله مشاهده سازه، مصالح و تولید اشاره دارد؛ و «فرهنگ» به کاوش نمادهای فرهنگی ملموس یا انتزاعی در معماری اشاره دارد. مطمئناً تعداد و نوع نظریه ها بینهایت است ولی بی شک جنبه های بیشتر مشاهده، به نتایج مشاهده ای واضح تر، بی طرفانه تر و جامع تری منجر خواهد شد (ونتورینی، ۲۰۱۰).

شهود اشیاء

از آنجایی که این مدل ها به عنوان ابزاری برای ساختارشنکی مفاهیم معماری التقاطی کلاسیک و پست مدرن عمل می کنند، طبیعی است که از بین این دو نوع سبک انتخاب شوند. علاوه بر این، برای افزایش دقت آزمایش این پژوهش، از روش سنجش تطبیقی استفاده می شود. به طور خاص، نمونه هایی که از نظر زمان ساخت، کاربرد عملکردی یا معمار مشابه هستند به صورت جفت، از دو کشور ایران و چین، انتخاب نموده و ضمن تکمیل جدول، قیاس ها و تأملاتی انجام می شود. هر دو کشور دارای پایه اجتماعی قوی برای تبادلات فرهنگی و تمدنی کهن و راه ارتباطی ابریشم از گذشته تا حال هستند (پورجعفر و محمودینژاد، ۱۳۹۱). از سوی دیگر، به عنوان نماینده فرهنگ های غیرغربی آسیای شرقی و غربی می باشند (با تفاوت در تفکر سنتی محلی و روش های تبادل خارجی)، این مسئله به مطالعه تطبیقی ارزش مرجع بالاتری می دهد. در نهایت، در این مقاله پنج گروه و در مجموع ده نمونه معماری، برای سنجش تطبیقی انتخاب شدند. بخش التقاط گرای پست مدرن شامل هتل فراگرنیت هیل پکن و برج بانک چین (هنگ کنگ)، مهمانسرای حافظیه (اقامتگاه اجلاس سران کشورهای اسلامی) ایران و سفارت ایران در توکیو و در ادامه مجتمع فرهنگی دزفول و موزه پایتخت پکن می باشد. موارد التقاطی کلاسیک شامل بدنه میدان حسن آباد تهران و ساختمان چانگ گوان (پکن)، ساختمان شمس العماره تهران و ساختمان اصلی ستاد ارتش زمینی سلسله چینگ (پکن) می باشد.

البته، برای درک جامع از این موارد، مطالعه شهودی (علاوه بر تحقیقات میدانی ساختمان‌ها در موارد ایرانی) شامل مقالات تحقیقاتی مرتبط، کتب و نشریات مربوطه نیز انجام می‌شود.

شکل ۴. مدل ویژگی‌های التقاطی - نیازهای انسانی

البته، برای درک جامع از این موارد، مطالعه شهودی (علاوه بر تحقیقات میدانی ساختمان‌ها در موارد ایرانی) شامل مقالات تحقیقاتی مرتبط، کتب و نشریات مربوطه نیز انجام می‌شود.

دلیل انتخاب هتل فراگرنیت هیل پکن برای ارزیابی صحت ویژگی‌های التقاطی جدول نقد

در حالی که بسیاری از منتقدان بر انتقالی بودن و اصالت نداشتن التقاط‌گرایی پافشاری دارند (پورجعفر و محمودی نژاد، ۱۳۹۱)، چارلز جنکز (۱۹۷۸) با عنوانی به نام "مدرنیست‌ها پست‌مدرن می‌شوند" بیان می‌کند که یکی از کنایه‌ترین پیشرفت‌های دهه ۱۹۹۰ را باید استفاده دوباره از کدگذاری دوگانه بدانیم. او معماران مدرنی چون آی.ام.پی، نورمن فاستر و دیوید چپرفیلد را مثال می‌زند که فهمیدند در موقعیتی قرار گرفته‌اند که باید با برنامه‌ی پست‌مدرن همراه شوند. با توجه به نقل قول جنکز (۱۹۷۸)، نمونه این پیشروی‌ها از آثار آی.ام.پی، هتل فراگرنیت هیل را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد و نتیجه گرفت که آی.ام.پی در چهارچوب فرهنگ بومی چینی کار می‌کرد و به این نتیجه رسیده که می‌توان معماری نوع چینی را به مد تبدیل کرد و در سال ۱۹۷۹ وی نسخه‌ای کارآمد از تزئینات چینی را برای هتل فراگرنیت هیل در خارج از پکن طراحی کرد. او ویژگی‌های سبک مدرن را به سمت ویژگی‌های پست‌مدرن التقاطی هدایت کرده است (جنکز، ۱۹۷۸). در ادامه در جهت همسویی این نگاه نوین با ویژگی‌های معماری التقاطی دیدگاه چارلز جنکز (که اذعان می‌کند کدگذاری دوگانه در مدرن به صورت ضمنی درونی ادامه یافته است)، ابتدا در جدول طراحی شده (نقد) ویژگی‌های التقاطی، هتل فراگرنیت هیل اثر آی.ام.پی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و در صورت صحت همسویی آن با نظر پایه‌گذار نظریه التقاط‌گرایی رادیکال پست‌مدرن (چارلز جنکز) به بررسی و سنجش تطبیقی نمونه آثار معماری التقاط‌گرایی کلاسیک و پست‌مدرن در دو کشور ایران و چین پرداخته می‌شود. این مسئله می‌تواند جواب سؤال دو این پژوهش را (در بیان تأیید ارتباط توسعه اجتماعی با استفاده معماران التقاط‌گرایی ایرانی و چینی از ویژگی‌های التقاطی معماری) باشد.

معیار و اهمیت قضاوت

پس از اینکه نتایج شهودی ویژگی‌های التقاطی فراگرنیت هیل در جدول نقد پر شد، می‌توان در مورد دقت مدل قضاوت کرد. در واقع، معیار قضاوت ساده است: اگر برای هر ستون در جدول، به ویژه بخش ثابت «ویژگی‌های التقاطی»، بتوان معادل‌های پدیدارشناختی را حداقل در یک دیدگاه از شهود یافت، آنگاه می‌توانیم تفسیر مفهومی مدل‌ها را به عنوان مرجع عملی با ارزش دانست. با این حال، اهمیت کار با جدول نقد بسیار بیشتر از این است و از طریق ویژگی‌های التقاطی معماری پست‌مدرن و کلاسیک از دیدگاه‌های مختلف (زیبایی‌شناسی، فضا، تکنولوژی، فرهنگ) مورد بررسی قرار می‌گیرد. حتی اگر نتیجه، مفاهیم جزئی قبلی را از بین نبرد، به دلیل اصل یکپارچگی سیستم، «درک مفاهیم قبلی را با ارزش‌تر و عمیق‌تر خواهد کرد» (شریف‌زاده، ۱۳۹۴). این نوع عمق‌بخشی به پژوهش نه تنها کامل‌کننده دانش در سطح حرفه‌ای است، بلکه به پژوهش، پارامتر معاصر بودن

را می‌بخشد. علاوه بر این، در مواجهه با تغییرات پیچیده اجتماعی، نیاز بیشتری به مشارکت تخصصی فرارشته‌ای برای رسیدن به نتایج پژوهش وجود دارد و همواره بر روی شکل جدول ویژگی‌های التقاطی جدول نقد که همراه با تغییرات و توسعه جامعه تغییر پیدا می‌کند و سیالیت آن، تأمل کرد.

پژوهش شهودی معماری التقاطی پست مدرن (جدول الف ۱ تا الف ۴)

معماری التقاطی پست مدرن که با محیط اجتماعی بسیار پیچیده‌تر از معماری التقاطی کلاسیک روبرو است، ابتدا انتخاب‌های مختلف یک معمار در مواجهه با مراحل مختلف توسعه اجتماعی در بررسی جدولی با برج بانک چین در هنگ کنگ مقایسه می‌شود. هتل فراگرننت هیل پکن (۱۹۸۲) (که توسط چارلز جنکز (۱۹۷۸) به عنوان اولین معماری التقاطی رادیکال پست مدرن معرفی شده بود) برای سنجش صحت مدل‌سازی ویژگی‌های التقاطی با تحلیل در جدول نقد مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. پس از تأیید صحت مدل‌سازی این اثر معماری، در جهت بررسی چگونگی مواجهه با درجات متفاوت توسعه اجتماعی با برج بانک چین در هنگ کنگ (۱۹۹۰) مقایسه می‌شود که هر دو اثر شاخص از معمار آی.ام.پی آمریکایی-چینی هستند. هتل فراگرننت هیل، اولین ساختمان عمومی در مقیاس بزرگ است که توسط یک معمار خارجی از زمان اصلاحات و سیاست درهای باز (از سال ۱۹۷۹) در چین بنا شده است (جیانگ، ۲۰۱۳). در حالی که دومی یک ساختمان نمادین شاخص قبل از بازگشت هنگ کنگ به چین است. هر دو از زمان تکمیلشان مورد توجه قابل توجه و بحث بسیار قرار گرفته‌اند. هر دو مورد به ویژگی‌های مدل عامل التقاطی پست مدرن در جدول نقد پاسخ می‌دهند، که این مسئله نتایج مثبتی در مورد دقت مدل ارائه می‌دهد. همانطور که در مطالعات شهودی بیان می‌شود، با توجه به دیدگاه بنیان‌گذار پست مدرن التقاطی رادیکال یعنی چارلز جنکز در مورد هتل فراگرننت هیل، یک ارزیابی تطبیقی در جدول نقد، جهت تأیید ویژگی‌های التقاطی معماری برج بانک چین اثر همان معمار (آی.ام.پی) انجام می‌شود. شهرت و اعتبار پی بسیاری از محققان را تحت تأثیر قرار داده و باعث شده است که آنها باور کنند که هتل فراگرننت هیل بنای بسیار انتزاعی است. در صورتی که، با استفاده از جدول نقد، می‌توان فهمید که برعکس جزئیات و ویژگی‌های تاریخی یا تزئینی ملموس و صریح را نیز نشان می‌دهد. به عنوان مثال، مبلمان منظره‌ی مارپیچ آبی در مرکز حیاط، استعاره‌ای برای مکان‌های تاریخی یونان نیست (جیانگ، ۲۰۱۳) اما یک کپی واقعی از «غرفه شناور جام» است که می‌توان آن را در عمارت پرنس گونگ در پکن یافت (هاول، ۲۰۰۷). علاوه بر این، جزئیات درها و پنجره‌ها نیز اشاراتی ملموس به تزئینات «باغ سوژو» دارند. این پدیده‌ها نشان می‌دهند که معمار، پذیرش معماری مدرن توسط مردم چین (جامعه چین) در آن زمان را در نظر گرفته است و هتل را می‌توان به عنوان یک اثر واسطه میان نیازهای انسانی (کنشگرهای انسانی) مردم و بیان معماری در نظر گرفت. از طرفی در طراحی برج بانک چین در هنگ کنگ، آی.ام.پی، با توجه به پیشینه تاریخی و فرهنگی هنگ کنگ به عنوان یک شهر نوظهور، روش‌های طراحی انتزاعی‌تر و رادیکال‌تری را انتخاب کرد. در ادامه نمونه آثاری از معمار شاخص ایرانی حسین شیخ‌زین‌الدین معمار پست مدرن ایرانی (که به وسیله مصلحت‌جو (۱۴۰۴) تحلیل شده است)، در جدول نقد قرار می‌گیرند و در نهایت سنجش تطبیقی با آثار آی.ام.پی صورت می‌گیرد. علت انتخاب آثار این معمار شاخص ایرانی این است که بانی مسعود (۱۳۹۰) وی را جزو آن دسته از معمارانی برشمرده که پویایی و تغییر را در ذات معماری می‌جوید و قائل بر این است که معماری چیزی سلب و ثابت نیست که با گذشت دوران تغییر نکند. به زعم او معماری‌ای با ارزش است که همراه با تغییر باشد. این مسئله نشانگر همسویی آثار شیخ‌زین‌الدین معمار ایرانی با مدل ویژگی‌های اساسی التقاطی پست مدرن (که در این پژوهش بر اساس کنشگر شبکه می‌باشد) است. پس از پر کردن جدول نقد مهمانسرای حافظیه (اقامتگاه سران کشورهای اسلامی)، به بررسی و تحلیل این نمونه معماری با هتل فراگرننت هیل پرداخته می‌شود. سپس به سان سنجش اثر آی.ام.پی در دو مکان با دو توسعه اجتماعی متفاوت، اثر شاخص دیگر حسین شیخ‌زین‌الدین (به نام سفارت جمهوری اسلامی در توکیو) به وسیله قرار دادن در جدول نقد این مقاله، مورد بررسی و تحلیل و سنجش تطبیقی با مهمانسرای حافظیه قرار می‌گیرد. پس از سنجش تطبیقی

نهایی آثار آی.ام.پی و شیخ‌زین‌الدین می‌توان به این نتیجه رسید که در طراحی بناها دو گروه از مفاهیم معماری با هم تلفیق شده‌اند. گروه اول مفاهیم ضمنی و ناپیدا و پالایش شده مفاهیم معماری ایرانی مانند پل و ریتم پنجره‌ها که در هماهنگی با عناصر محیطی و زمینه شهرها در نما و حجم بیرونی جلوه‌گر شده‌اند. گروه دوم شامل مفاهیم آشکار و نمادین کارکردی معماری ایرانی و چینی که در انطباق با کارکردهای جدید متحول شده و فضاهای داخلی ساختمان را شکل داده است (دهقان، ۱۳۸۶). گروه بعدی از ارزیابی‌های جدول نقد مربوط به دو ساختمان فرهنگی است: مجتمع فرهنگی سینمایی دزفول (۱۹۸۶-۱۹۹۱) که در طبقه‌بندی قبادیان (۱۳۹۲) و بانی‌مسعود (۱۳۹۰) از آثار پست‌مدرن در ایران شمرده شده است. ساختمان و محوطه آن به صورت هندسی طراحی شده و نمادهای تاریخی به صورت نو و جدید به نمایش گذارده شده است. فرهاد احمدی طراح این بنا است. او بدنه ساختمان را همچون بناهای گذشته در شهر دزفول با آجر طراحی نموده است. طاق‌های گهواره‌ای، گنبد، بادگیر، حیاط مرکزی و حوض آب، تداعی‌کننده نمادهای بناهای بومی این شهر تاریخی است. جانپناه‌های مشبک برای تسهیل جریان باد از جمله دیگر مشخصه‌های ساختمان‌های بومی دزفول است که در این مرکز فرهنگی اجرا گردیده است. رسمی‌بندی‌های زیرگنبد‌های شیوه‌ی اصفهانی در این بنا بر روی کف بنا اجرا شده است و به جای قوس‌های جناقی از قوس‌های نیم‌دایره استفاده شده است. استفاده از کاشی‌های لعاب‌دار فیروزه‌ای در قسمت‌های مختلف در این مجموعه به چشم می‌خورد. در این مجتمع فرهنگی نمادهای بافت تاریخی و معماری بومی شهر دزفول به روز شده و با به کارگیری سازه‌های فلزی اجرا شده است. این طرح کاندید جایزه آقاخان و طرح منتخب برای BIANUAL-ROROS در سال ۱۹۹۸ میلادی در نورژ بوده و موفق به دریافت لوح زرین در اولین همایش معماری و طراحی شهری وزارت مسکن و شهرسازی در سال ۱۳۸۶ شده است (سرداری و همکاران، ۱۴۰۱). مجموعه فرهنگی دوم با نام موزه پایتخت پکن (۲۰۰۵) در خیابان فوشینگ من، امتدادی از خیابان چانگ آن که از مرکز پایتخت، از جمله شهر ممنوعه و میدان تیان‌آن‌من، عبور می‌کند، واقع شده است. این پروژه یک موزه جامع فرهنگی با امکانات مدرن است که شامل سه بلوک اصلی است که توسط یک سقف افقی مستطیل شکل وسیع پوشانده شده و با فاصله مشخصی از خیابان، یک میدان عمومی رو به شهر را اشغال می‌کند. شاخص‌ترین بلوک (که به عنوان نمایشگاه دائمی آثار تاریخی گرانبها استفاده می‌شود) به شکل یک اثر فرهنگی برنزی است. در سال ۲۰۰۹، این موزه به عنوان یکی از «ده معماری مدرن برتر در پکن» انتخاب شد (ژانگ، ۲۰۰۸). پس از تحلیل و ارزیابی تطبیقی جدول نقد هر دو نمونه معماری ایرانی و چینی نتیجه‌گیری می‌شود که جهت‌گیری عملکردی و محتوای نمایشگاهی مشابهی دارند و هر دو از معماری سنتی کشورشان الهام گرفته‌اند. با این حال، بیان آنها کاملاً متفاوت است. مثلاً تعدد عناصر تاریخی اسلامی بسیار زیاد است که می‌تواند تحت تأثیر احساسات انقلابی ایرانی-اسلامی مردم جامعه، در جستجوی ریشه‌های خود انجام گرفته باشد (سرداری و همکاران، ۱۴۰۱). مجتمع فرهنگی سینمایی دزفول از سقف، ستون‌ها، بادگیر، حیاط مرکزی و الگوهای پنجره‌ای به سبک سنتی بومی ایرانی استفاده کرد. این بیان ساده را تنها می‌توان به یکی از ویژگی‌های تاریخی و تزئینی نسبت داد. اگرچه طبق مدل التقاط‌گرایی براساس کنشگر-شبکه که در این پژوهش تحلیل شد، اما این شیوه تاریخ‌گرای ملموس و عینی، در نظر گرفتن مجتمع فرهنگی دزفول را به عنوان یک قطعه بی‌نقص از معماری التقاطی پست‌مدرن دشوار می‌کند. در مقابل، طراحی موزه پکن بسیار بی‌نقص‌تر است. اگرچه طراح از عناصر تاریخی مانند سقف به سبک چینی و ظروف برنزی نیز به عنوان مرجع استفاده کرده است، اما به روشی بسیار انتزاعی ارائه شده است. سایر عناصر تاریخی ملموس، مانند آجرهای خاکستری و طاق‌ها، به عنوان بیان ویژگی تزئینی وجود دارند. با این حس تضاد و ناهمگونی، همه عوامل التقاطی پست‌مدرن به طور کامل بیان می‌شوند و در نتیجه، دقت مدل دوباره تأیید می‌شود.

فرهنگ	قوانین غربی مدیریت هتل و فضای حیاط چینی	تصویر فرهنگ باغ چین جنوبی اعتماد فرهنگی ملی طرح بتنی "کاله شناور"	تصویر فرهنگی نمادین "بامبو" درگیری فرهنگی بین شمال و جنوب	ساختار شکنی نمادهای فرهنگی	شهود زیبایی شناسی: بیان کل نگر. این به تأثیر بصری ساختمان ها (ظاهر) برای ناظر اشاره دارد. به ویژه، این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و همچنین ویژگی های اصلی موارد است. شهود فضا: بیان فضایی. این عمدتاً شامل تجزیه و تحلیل صفحه، شکاف، بخش، و رابطه بین فضاهای عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه‌های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.
عوامل ثابت: خواص التقاطی عوامل تکاملی: روند توسعه عوامل مستقل: ویژگی های دوران		مأخذ: نگارندگان			

جدول ویژگی‌های التقاطی معماری پست مدرن الف ۲:
برج بانک چین (هنگ کنگ)

عوامل دیدگاه	کثرت-گرایی	تاریخ گرایی	نخبه-گرایی	تزئینات	نوآوری	نمادگرایی	تضاد	انتزاع	تکه تکه شدن (کولاز)	مد	طنز	خودآگاهی
زیبایی شناسی	 معماری مدرنیستی یا نمادهای فرهنگی	 مرتفع ترین آسمان خراش به عنوان نمادی از کشور	 بافت نمای منحصر به فرد	 فرم معماری کریستالی	 تضاد بین هندسه تیز و فرهنگ سنتی فنگ شویی	 تضاد بین هندسه تیز و فرهنگ سنتی فنگ شویی	 تضاد بین هندسه تیز و فرهنگ سنتی فنگ شویی	 تضاد بین هندسه تیز و فرهنگ سنتی فنگ شویی	 تضاد بین هندسه تیز و فرهنگ سنتی فنگ شویی	 ترکیب نمای کلاسیک و رنگ معماری	 تأکید بر عملکرد در طبقه اول و کاهش ارتفاع طبقه همکف	 تأکید بر عملکرد در طبقه اول و کاهش ارتفاع طبقه همکف
فضا	 فضاهای چند منظوره	 فضای باغ چینی	 فضای سالن «V» و فضاهای ملاقات	 فضای اداری مدرن با پلان مثلث متساوی الساقین	 فضای باغ پس از انتزاع هندسی	 فضای باغ پس از انتزاع هندسی	 فضای باغ پس از انتزاع هندسی	 فضای باغ پس از انتزاع هندسی	 فضای باغ پس از انتزاع هندسی	 فضای باغ پس از انتزاع هندسی	 مملقات تجربه شخصی و پیشینه فرهنگی	 مملقات تجربه شخصی و پیشینه فرهنگی
تکنولوژی	 تکنولوژی بالا و نور طبیعی	 فناوری ساخت و ساز محیط زیست	 فناوری ساخت و ساز محیط زیست	 طراحی سازه فولادی جدید	 طراحی سازه فولادی جدید	 طراحی سازه فولادی جدید	 طراحی سازه فولادی جدید	 طراحی سازه فولادی جدید	 طراحی سازه فولادی جدید	 ساختار محبوب و فناوری نما	 ساختار محبوب و فناوری نما	 فناوری نمادین Sunshade
فرهنگی	 سازش بین فرهنگ غربی و سنتی چین	 تصویر فرهنگ ی باغ چینی جیانگن آن	 تصویر فرهنگ ی باغ چینی جیانگن آن	 تزئین هنر چینی	 رنگ داخلی معماری با استاره های فرهنگی سنتی	 رنگ داخلی معماری با استاره های فرهنگی سنتی	 رنگ داخلی معماری با استاره های فرهنگی سنتی	 رنگ داخلی معماری با استاره های فرهنگی سنتی	 رنگ داخلی معماری با استاره های فرهنگی سنتی	 مداخله هنر معاصر	 مداخله هنر معاصر	 عنصر آب جاری
شهود زیبایی شناسی: بیان کل نگر. این به تأثیر بصری ساختمان ها (ظاهر) برای ناظر اشاره دارد. به ویژه، این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و همچنین ویژگی های اصلی موارد است. شهود فضا: بیان فضایی. این عمدتاً شامل تجزیه و تحلیل صفحه، ارتفاع، بخش، و رابطه بین فضاهای عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه‌های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.		مأخذ: نگارندگان										

شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: عوامل تکاملی: روند تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.

عوامل مستقل: ویژگی های دوران مآخذ نگارندگان

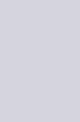
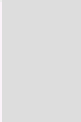
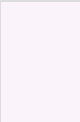

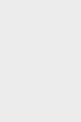
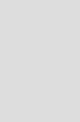
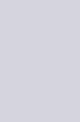
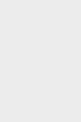

جدول ویژگی های التقاطی معماری پست مدرن الف ۳:
مهمانسرای حافظیه (اقامتگاه اجلاس سران کشورهای اسلامی)

عوامل دیدگ / اه	تاریخ گرای	نخبه- گرای	تزیینات	نوآوری	نمادگرایی	تضاد	انتزاع	تکه شدن (کولاژ)	مد	طنز	خودآگاهی
زیبایی شن اسی	معماری مدرن با نماد فرهنگی زیگورات و طاق			کولاژ فرهنگی پست مدرن			طراحی انتزاعی مدرن درب داخلی				
فضا	فضای باغ سنتی ایرانی			فضای داخلی با نمای ایرانی اسلامی	تضاد سبک میلان داخلی با سبک مدرن داخلی و خارجی بنا					متملقات تجربه شخصی و پیشینه فرهنگی شباهت به باغ شازده ماهان	طرح نمادین طاق در جلوی ورودی نمود ورودی سنتی
تکنولوژی	ساختار مدرن تزیینات داخلی سنتی و اسلامی	فناوری ساخت و ساز پیشرفته	تزیینات ایرانی اسلامی روی نایل- های سقف					استفاده از لوله های تأسیسات اکسیژن			
فرهنگی	طرح گودال باغچه سنتی			تصویر نمادین از زیگورات	تضاد فرهنگی بین فضاها		ساختار شک تی نماد اسلیمی در سقف				

شهود زیبایی شناسی: بیان کل نگر. این به تأثیر بصری ساختمان ها (ظاهر) برای ناظر اشاره دارد. به ویژه، این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و همچنین ویژگی های اصلی موارد است. شهود فضا: بیان فضایی. این عمدتاً شامل تجربه و تحلیل صفحه، ارتفاع، بخش، و رابطه بین فضاها می باشد. عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.

عوامل ثابت: خواص التقاطی عوامل تکاملی: روند توسعه عوامل مستقل: ویژگی های دوران مآخذ نگارندگان

جدول ویژگی‌های التقاطی معماری پست مدرن الفاء:
سفارت جمهوری اسلامی در توکیو

عقلائیت	طنز	مد	تکه تکه شدن (کولاژ)	انتزاع	تضاد	نمادگرایی	نوآوری	تزئینات	نخبه-گرایی	تاریخ‌گرایی	کثرت-گرایی	عوامل دیدگاه
 ترکیب بر عملکرد در طبقه دوم و افزایش ارتفاع همگف به وسیله حیاط مرکزی		 کولاژ احجام در طراحی داخلی و حجم خارجی	 تضاد بین ترکیب حجم نرم و نیم‌دایره با حجم مستطیلی تیز	 دیوار خارجی منحنی نماد دیوارهای خشتی ایران (دعوت-کنندگی)					 ترکیب مدرن احجام نمادی از کشور در برابر توسعه جهانی در روابط بین‌الملل	 معماری مدرنیستی با نمادهای فرهنگی کاملاً انتزاعی		زیبایی شناسی
 فناوری نمادین shade			 فضای حیاط مرکزی داخلی بعد از انتزاع، های تک	 شفافیت فضای داخلی نماد سیاست بین‌المللی	 فضای نیمه باز بعنوان آتریوم	 تزئین فضای عمومی با فرش دیواری ایرانی		 فضاهای چندمنظوره				فضا
	 ساختار، های تک سقف					 استفاده از بتن اکسپوز بعنوان نمود دیوار خشتی در نمای بیرونی به همراه نمای چوب (نمود طراحی داخلی فرهنگ ژاپن) از پشت شیشه حجم مکعب		 فناوری های "تک" و نور طبیعی				تکنولوژی
 عناصر حرکتی در فضای داخلی (حیاط مرکزی)	 مداخله هنر معاصر ایرانی با دیوارهای چوبی ژاپنی		 تزیینات غیر نوع متریال (چوب، بتن، شیشه)	 فرهنگ سنتی ایرانی و فضای مدرن	 طرح حیاط مرکزی با سقف شیشه‌ای نماد معماری ایرانی بعلاوه متریال معماری چوب در	 نهادن مجسمه-های واقع‌گرای ستون‌های تخت-جمشید توسط کارکنان بعد از ساخت سفارت						فرهنگی

تکنولوژی	نور طبیعی از نورگیر دهلیز	استفاده از حیاط مرکزی به عنوان نماد معماری ایرانی	
فرهنگی	استفاده از طرح‌های اسلیمی بر روی بادگیرها به همراه خطوط عمودی سبزرنگ و قاب پنجره بدون قوس	دید دروازه ورودی به احجام سنتی کاملاً به صورت نمایشگاهی بدون درب ورودی تضاد فضای مدرن داخلی با احجام سنتی بیرونی	
<p>شهود زیبایی‌شناسی: بیان کل‌نگر، این به تأثیر بصری ساختمان‌ها (ظاهر) برای ناظر اشاره دارد. به ویژه، این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و همچنین ویژگی‌های اصلی موارد است. شهود فضا: بیان فضایی. این عمدتاً شامل تجزیه و تحلیل صفحه، ارتفاع، بخش، و رابطه بین فضاهای عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه‌های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگی: تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه‌های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس‌کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.</p>			

عوامل ثابت: خواص تقاطعی
عوامل تکاملی: روند توسعه
عوامل مستقل: ویژگی‌های دوران

جدول ویژگی‌های التقاطی معماری پست مدرن الف ۶: موزه پایتخت، پکن

عوامل/دیدگاه	کثرت‌گرایی	تاریخ‌گرایی	نخبه‌گرایی	تزئینات	نوآوری	نمادگرایی	تضاد	انتزاع	تکه‌شدن (کولاژ)	مد	طنز	خودآگاهی
زیبایی‌شناسی	 معماری با نمادها فرهنگی چینی	استعاره سالن نمایشگاه برنزی بیضی شکل در داخل و خارج	شیب میدان ورودی از سکوی های قدیمی می‌گیرد	تزئین دال خشک استعاره از دیوار شهر باستانی پکن	دیوار سنگی آویزان مرز زمانه را می‌کند	استعاره های نمادین برنز، دیوارها، سقف‌ها و کاخ	نمادهای فرهنگی سنتی و فناوری مواد و ساختاری مدرن شهری	چکیده ساختار سقف سبک چینی و باروهای شهری	 نمادهای تاریخی کولاژ مانند دیوار شهر پکن، سقف چینی و ظروف برنزی	 فضای باغ چینی تکه شده در پایین ساختمان	 طبقه بالای موزه	 خودآگاهی
فضا	فضای حیاط سنتی با فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن	ایجاد فضای باغ چینی با استفاده از دال خشک و مواد بامبو	فضای مسیر ورودی با تزئینات طاق نما و سنگفرش ویژه	فضای مسیری ورودی با تزئینات طاق نما و سنگفرش ویژه	فضای مسیری ورودی با تزئینات طاق نما و سنگفرش ویژه	فضای میدان ورودی از کاخ‌های قدیمی سرچشمه می‌گیرد	فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن	فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن	فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن	فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن	فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن	فضای نمایشگاهت گاهت هیات مدرن

 <p>پل سازه فولادی ساختار محبوب و متصل کننده "دیوار شهر" فناوری نما قدیمی " و سالن نمایشگاه جدید را</p>		 <p>ترکیب فلز، چوب، سنگ، شیشه و مواد دیگر فرآیند ساخت کاشی لوله سستی پیشرفته فناوری نمایشگر بصری پیشرفته نور طبیعی از سالن نمایشگاه برنزی شیبدار بیضی شکل</p>	<p>تکنولوژی</p>
	 <p>قطعات معماری سنتی</p>	 <p>نمادهای فرهنگی سنتی چینی الگوی برنز کلاس بالا تزیینات آثار فرهنگی دیوار</p>	<p>فرهنگ</p>
 <p>عوامل ثابت: خواص التقاطی عوامل تکاملی: روند توسعه عوامل مستقل: ویژگی های دوران</p>	<p>و به ویژه، این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و این عمدتاً شامل تجزیه و تحلیل صفحه، ارتفاع، بخش، و رابطه بین فضاهای عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز، این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.</p>		

پژوهش شهودی معماری التقاطی کلاسیک (جدول الف تا ۴)

آزمایش جدول با مجموعه ای از موارد کلاسیک التقاطی در ایران و چین در مقیاس کوچک ادامه می یابد. ساختمان نمای بدنه میدان حسن آباد مجموعه دیگری است که کاملاً به سبک فرنگی در تهران ایران احداث شده است. این میدان پس از تخریب بافت قدیم در محل تقاطع دو خیابان سپه (امام خمینی) و حافظ در سال ۱۳۱۳ اجرا شد (بانی مسعود، ۱۳۹۰). از مشخصه های معماری نئوکلاسیک در این مجموعه می توان از قوس های به کار برده شده بر روی نماها نام برد که تماماً نیم دایره ای هستند. گنبد های هشت وجهی بر بالای ساختمان هیچ شباهتی به گنبد های سنتی ایرانی ندارد و بیشتر شبیه گنبد های رنسانس و باروک است. ستون ها و نیم ستون ها در نما به شکل دوریک در طبقه اول و کورینتین در طبقه دوم است. نرده ها بر روی بامها نیز از دیگر مشخصات بارز نئوکلاسیک محسوب می شود. پنجره ها در طبقه فوقانی از نوع پنجره پالادیو است. همچنین یک پنجره بزرگ مستطیل شکل در زیر قوس و دو پنجره کوچکتر در دو طرف آن قرار دارد. این میدان از جمله مظاهر اساسی توسعه کالبدی-اجتماعی در عصر خود است. شاید یکی از مهم ترین ویژگی های میدان را باید قرینه سازی چهارسوی آن دانست. از ویژگی های دیگر سیمای میدان حسن آباد نیز می توان، نظم معماری کلاسیک آن دانست (قبادیان، ۱۳۹۲). بنای بعدی، ساختمان چانگ گوان در شمال غربی باغ وحش پکن واقع شده است - محل سابق «مزرعه آزمایشی کشاورزی» در سلسله چینگ. این ساختمان دو طبقه از آجر و چوب است که توسط معماران چینی ساخته شده و تزیینات باروک در آن به طور برجسته ای به چشم می خورد. این بنا که در اوایل سال ۱۹۰۸ تکمیل شد، در ابتدا به عنوان اقامتگاه موقت ملکه دواگر سیشی در سفرش به کاخ تابستانی مورد استفاده قرار گرفت. ساختمان چانگ گوان تاکنون سالم ترین ساختمان به سبک غربی در اواخر سلسله چینگ در پکن و همچنین تنها خانه تابستانی سلطنتی است که دست نخورده باقی مانده است. شایان ذکر است که برخلاف معماری التقاطی اولیه در چین، اگرچه سازه اصلی ساختمان چانگ گوان دیوار آجری است، سازه سقف شروع به پذیرش خرابای چوبی با سقف ورق آهنی کرده است. برای مدت طولانی، «اینکه سازه سقف خرابایی باشد یا نه، به عنوان شاخص مهمی از میزان تأثیر پذیری یک ساختمان از معماری غربی در نظر گرفته شده است» (ژانگ، ۲۰۰۸). از این نقطه نظر، می توان دریافت که صنعتگران چینی در این زمان بر این فناوری طراحی و ساخت تسلط داشتند. در مجموع، هر دو مورد با ترکیب ارتفاعی مشابهی

ساخته شده‌اند و هر دو از تزئینات شیروانی استفاده کرده‌اند که تأثیر کلی عمیقی بر جای گذاشته است. علاوه بر این، دو ساختمان از نظر حجم فضا و سبک غالب بسیار مشابه هستند و همین امر آنها را بسیار قابل مقایسه می‌کند. مطالعه شهودی دو مورد در جدول نقد، به وسیله کتب و مقالات مربوطه و تحقیقات میدانی (تنها مورد ایرانی) و مطالعات داده‌های اینترنتی تکمیل شد. در نتیجه، تمام عوامل التقاطی جدول، بیان متناظر خود را یافتند که نشان می‌دهد دقت مدل در این گروه از آزمون‌ها تأیید شده است. در عین حال، دانش و دیدگاه‌های موجود در فرآیند مطالعه شهودی بیان می‌شود. بنابراین، در فرآیند توسعه جدول نقد، این پدیده‌ها به عنوان بیان «ویژگی تزئینی» ثبت می‌شوند. می‌توان دریافت که انتخاب اطلاعات جدول نقد بسیار مهم است. تجربه غیرمستقیم نیز از منظر معاصر مورد بررسی مجدد قرار خواهد گرفت. این پدیده‌ها همچنین گفته مورخ جنبش التقاطی، والتر کیدینی (۱۹۷۴) را تأیید می‌کنند: «نه تنها اشکال معماری تاریخی به دلیل زیبایی‌شان ارزشمند بودند، بلکه با تداعی‌های تاریخی که هر فرد فرهیخته‌ای با آن آشنا بود، به زمان ما رسیدند و به نظر می‌رسید که این تداعی‌ها نشان می‌دهند، حتی ایجاب می‌کنند که یک ساختمان خاص، در یک مکان خاص، به سبکی با محدود ساخته شود.» بنابراین، می‌توان دریافت که انتخاب اطلاعات جدول نقد بسیار مهم است و تجربه غیرمستقیم و دیدگاه‌های سایر محققان نیز از منظر معاصر در جداول نقد مورد بررسی مجدد قرار خواهد گرفت. در ادامه این آزمایش، گروهی از ساختمان‌های عمومی بزرگ به عنوان اشیاء شهودی تحقیقاتی برای مجموعه دوم معماری التقاطی کلاسیک انتخاب می‌شود. اولین ساختمان، بارزترین بنای ساخته شده در ارگ حکومتی و مرتفع‌ترین ساختمان دارالخلافه ناصری، کاخ شمس‌العماره است. کار احداث این ساختمان در سال ۱۲۸۲ به دستور ناصرالدین شاه آغاز شد. ظاهراً ایده این طرح به سبب علاقه این پادشاه به ساختمان‌های اروپایی، از روی تصاویر ساختمان‌های فرنگی اخذ شد (قبادیان، ۱۳۹۲). این ساختمان اولین بنای مسکونی برون‌گرا در تهران است که دید به بیرون فضای کاخ و محوطه آن دارد و در معرض دید افراد خارج از محوطه خصوصی کاخ قرار دارد. عملکرد اصلی این بنای مرتفع تماشای شهر تهران و اطراف آن توسط شاه و اطرافیانش بوده است که تلفیقی از معماری غربی و ایرانی می‌باشد. مصالح مورد استفاده در این ساختمان مصالح بنایی و عمدتاً آجر است. سیستم سازه‌ای بنا به صورت دیوار باربر با طاق‌های آجری و چوبی است. برای پوشش بام از شیروانی و برای نرده‌ها و تعدادی از ستون‌ها از چدن استفاده شده است. خرپای مورد استفاده برای شیروانی چوبی می‌باشد. عناصر تشکیل‌دهنده این ساختمان بخشی ایرانی و بخشی غربی است. در این ساختمان از ستون‌ها و سرستون‌های سبک صفوی (مقرنس) و قوس جناقی استفاده شده که ریشه در شیوه اصفهانی دارد. در عین حال از ستون‌های چوبی و چدنی با سرستون کورنتین، بام شیب‌دار، سنتوری، قوس نیم‌دایره و ساعت استفاده شده است (قبادیان، ۱۳۹۲). بنای بعدی ساختمان اصلی ستاد ارتش زمینی سلسله چینگ می‌باشد که در جاده شماره ۳ ژانگ زی ژونگ، پکن واقع شده است. این مکان در ابتدا مدرسه اشرافی در اواخر سلسله چینگ بود که در سال ۱۹۰۹ بازسازی و به عنوان ستاد فرماندهی ارتش بازگشایی شد. سبک غالب ساختمان، سبک کلاسیک غربی است که از سازه چوبی، خرپای مثلثی و سقف ورق آهنی بهره می‌برد. نما با تعداد زیادی کنده‌کاری آجری خاکستری با الگوهای نفیس تزئین شده است. از آنجایی که این ساختمان توسط معمار اولیه چینی (شن چی) طراحی و توسط صنعتگران محلی ساخته شده است، این بنا منعکس‌کننده سطح حرفه‌ای و فرآیند فنی مهارت‌های طراحی و ساخت معماری اولیه چین است (جیانگ، ۲۰۱۳). این دو مورد همچنین دارای ترکیب‌بندی‌های ارتفاعی متقارن و مشابهی هستند. علاوه بر این، هر دو به سبک نئوکلاسیک تزئین شده‌اند. پس از یک مطالعه تطبیقی، دقت مدل التقاطی دوباره تأیید شد: تمام عوامل التقاطی در این مورد منعکس شده بودند. بینش التقاط‌گرایی دیگر صرفاً بر شکل معماری خارجی در چارچوب مفهوم ویژگی متمرکز نخواهد شد، بلکه بر اساس بیان رابطه عوامل التقاطی نیز تصمیم‌گیری خواهد کرد. اگرچه از نظر محتوای طراحی نما تفاوت قابل توجهی بین دو مورد وجود دارد، اما هر دو بیانگر جستجوی سکولار هستند. بنابراین، این پدیده‌های

تزئینی را می‌توان در کنار هم به عنوان تجسمی از «ویژگی تزئینی (نئوکلاسیک)» طبقه‌بندی کرد. برخی از محققان حتی از اصطلاح «رنسانس ایرانی» یا «باروک چینی» برای توصیف چنین ساختمان‌های به سبک غربی با ویژگی‌های ایرانی و چینی استفاده کرده‌اند. بنابراین، حتی برای بیان ویژگی‌های یکسان، به دلیل پیشینه‌های اجتماعی متفاوت، تفاوت‌هایی در شناخت وجود خواهد داشت. معماران فرهنگ غربی، به عنوان زادگاه التقاط‌گرایی، عادت دارند سبکی را با اجماع اجتماعی برای بیان «ویژگی نخبه‌گرایانه» انتخاب کنند. در حالی که برای معماران ایرانی و چینی، که دریافت‌کنندگان فرهنگ خارجی هستند، معماری نادر غربی با امتیاز سلطنتی، خود تجسم ویژگی نخبه‌گرایانه است، بنابراین طرح‌های آنها محدود به سبک‌های خاص نیست. این مسئله تا حدودی، توضیح می‌دهد که چرا معماری «سبک فانتزی» در شرق آسیا بسیار زیاد است (فوجیموری، ۲۰۱۰) و همچنین با توجه به جایگاه اجتماعی معماران در فرهنگ‌های مختلف تعیین می‌شود (بانی‌مسعود، ۱۳۹۰). این گروه از مطالعات شهودی نه تنها درستی «مدل عامل التقاطی» کلاسیک را تأیید می‌کند، بلکه از قید و بند تحقیقات سطحی نیز رهایی می‌یابد و درک مفهوم التقاط نیز از طریق تأمل بر جدول و تفکر عمیق ویژگی‌ها غنی‌تر می‌شود. مطمئناً، این چارچوب شهودی مبتنی بر ویژگی‌ها می‌تواند اساس مفاهیم معماری را واضح‌تر بیان کند و روش‌های متنوعی برای شناخت به معماران ارائه دهد. به طور کلی، بر طبق تمام مواردی که ذکر شد، دقت نگاهت مناقشات اثبات شد. علاوه بر قضاوت و تأملی که در فرآیند ویژگی جدول انجام شده است، مفهوم التقاط نیز طبق مدل ویژگی‌های التقاطی تفسیری معاصر یافته است. در عین حال، در فرآیند پژوهش شهودی، مشخص می‌شود که هرچه تعداد سهم یک عامل در مدل بیشتر باشد، مشاهده پدیده مربوطه آسان‌تر است. این مسئله نشان می‌دهد که رابطه وزنی بیان شده توسط مدل نیز دارای یک مقدار مرجع خاص است.

شکل ۱۲. بدنه میدان حسن-آباد تهران

شکل ۱۱. ساختمان چانگ گوان بکن.

جدول ویژگی‌های التقاطی معماری کلاسیک ب ۱: میدان حسن‌آباد تهران										
دیدگاه/ عوامل	کثرت- گرایی	تاریخ گرایی	مدروز	تزئینات	نوآوری	نماد	تقارن	انتزاع	سبکی	پیروی از سبک های عقلانیت
زیبایی شناسی	ساختمان معمولی آجر قرمز غربی با سقف کاشی کاری سنتی چینی	سبک باروک که در اوایل قرن نوزدهم رایج بود	بافت سنتی و حجم ساختمان نئوکلاسی ک (باروک)	تزئینات ستون، طاق و سقف به سبک نئوکلاسیک		نوارهای گچ بری رنگ آمیزی شده با رنگ سفید با سبک باروک ترکیب شده است	ارتفاع اصلی متقارن و ترکیب ارتفاع سه بخش استاندارد نئوکلاسیک	واحد ساختمانی مستقل با سبک غالب آشکار نئوکلاسیک	ترکیب نمای نئوکلاسیک و رنگ معماری	نمای استاندارد باروک با قسمت میانی و بال‌های برجسته

		 <p>طرح پلان مقارن و رابطه جداسازی یکنواخت بین طبقات مختلف</p>	<p>بالکن و راه پله آهنی که هم به صورت تزئینی و هم عملی عمل می‌کند</p>		 <p>فضا تأثیر ایوان سبک غربی تحت تأثیر سبک نو کلاسیک و باروک</p>
 <p>پیکربندی نمادین میدان امکانات عملکردی تجاری</p>	 <p>ساختار اجری کلاسیک و فناوری قوس</p>		 <p>قرنیز که هم به صورت تزئینی و هم عملی عمل می کند توسعه ساختار اجرای سقف و مصالح ساختمانی بومی ایرانی</p>	<p>زهدکشی پیشرفت ، سیستم های تهویه، و سیستم های قدرت الکتریک ی</p>	 <p>دیوار آجری قرمز سستی و کاشی‌ها ی سقفی ایرانی</p> <p>طراحی باروک و نو کلاسیک با تکنیک‌های سستی ایرانی (نمای سنگی نو کلاسیک با حج و آجر به شکل سنگ)</p>
 <p>انتخاب سبک معماری بدنه با ترکیب مثال سستی و نمای نو کلاسیک</p>	<p>سبک کلاسیک سنتون غربی و تزئینات قاب و پنجره سستی ایرانی</p>		<p>سقف به سبک انگلیسی و کاشی- های کف انکوستیک محلی</p>	<p>اثاثیه داخلی طبقه متوسط بریتانیایی</p>	 <p>کثرت گرای با تزئینات و متریال</p> <p>سبک سنتون نئوکلاسیک و قاب پنجره ایرانی</p>

نکته: شهود زیبایی شناسی: بیان کل نگر. این به تأثیر بصری ساختمان‌ها (ظاهر) برای ناظر اشاره دارد. به ویژه این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و همچنین ویژگی‌های اصلی موارد است. شهود فضا: بیان فضایی. این عمدتاً شامل تجزیه و تحلیل صفحه، ارتفاع، بخش، و رابطه بین فضاهای عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه‌های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه‌های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً متعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.

عوامل ثابت: خواص
«تقاطع»
عوامل تکاملی: روند
مآخذ: نگارندگان
توسعه
عوامل مستقل:
ویژگی‌های دوران

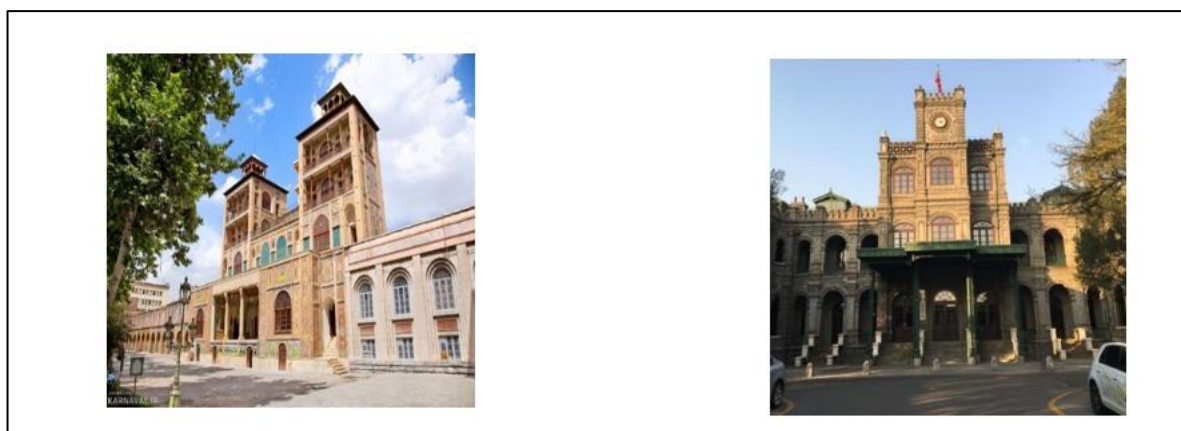
جدول ویژگی‌های التقاطی معماری کلاسیک ب ۲:
ساختمان چانگ گوان (بایگانی باغ وحش پکن)

دیدگاه/عوامل	کثرت-گرای	تاریخ گرای	مدروز	تزیینات منزل	نماد نوآوری	تقارن	انتزاع	سبکی	سبکی	محدودیت مرتبط	عقلانیت
زیبایی شناسی	اقامتگاه	تحت سلطه سبک	اقامتگاه سلطنتی	یونانی التقاطی	استاره فرهنگی اولیه غرب	ارتفاع مقارن کلی و ترکیب ارتفاع سه بخش استاندارد	سلسله چینگ "سبک" تضادی آشکار	واحد ساختمان فشرده و مستقل غالب معماری	ترکیب نمای کلاسیک و رنگ معماری	نمای استاندارد باروک با وسط و بال های برجسته	

جدول ویژگی‌های التقاطی معماری کلاسیک ب ۳:
شمس‌العماره تهران

دیدگاه / عوامل	تاریخ‌گرایی - کثرت‌گرایی	تاریخ‌گرایی	مد روز	تزئینات	نوآوری	نماد	تقارن	انتزاع	سبکی	پیروی از سبک‌های	محدودیت مرتبط	عقلانیت
زیبایی‌شناسی	معماری التقاطی با سبک‌های رنسانس و نئوکلاسیک	معماری احیای نئوکلاسیک و شیوه صفوی عالی قاپو		تزئینات آینه-کاری معماری نئوکلاسیک		نماد بلندترین ساختمان شهر به عنوان یک اهمیت نمادین که مظهر تعادل و دموکراسی می‌باشد.	تقارن در ارتفاع و ترکیب نماد	کاربری کاخ شاه آینه‌کاری		نمای سقف اروپایی با تلفیق تزئین قاجاری	پله بیرونی به سبک نئوکلاسیک	
فضا	تأثیر ایوان سبک غربی			فضای ایوان به سبک نئوکلاسیک غربی		فضای داخلی نئوکلاسیک با پرده‌ها و آینه کاری غربی	طرح پلن متقارن و رابطه جداسازی یکپوخت بین طبقات مختلف	سنتوری به سبک نئوکلاسیک		فضای باغ ایرانی به همراه تلفیق باغ-سازی اروپایی		رابطه فضایی منطقی بین پلان و نماد
تکنولوژی						نمادهای تزئینی مانند گچ‌کاری‌های سبک و رنگ قرمز نئوکلاسیک				ساختار آجری کلاسیک و فناوری قوس		
فرهنگ		نمای ستون‌های یونانی با سبک		ستون‌های صفوی در ورودی بنا						ستون کلاسیک و یونانی و نرده‌های چدنی به		

تکامل یافته است
<p>شهود زیبایی شناسی: بیان کل نگر. این به تأثیر بصری ساختمان‌ها (ظاهر) برای ناظر اشاره دارد. به ویژه، این یک مطالعه شهودی با سبک غالب، نسبت، و همچنین ویژگی‌های اصلی موارد است. شهود فضا: بیان فضایی. این عمدتاً شامل تجزیه و تحلیل صفحه، ارتفاع، بخش، و رابطه بین فضاهای عملکردی مختلف است. همچنین شامل فضا و حالات ارائه شده توسط معماری است. شهود فناوری: تجزیه و تحلیل فناوری ساخت و ساز. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی ساختار، مواد و صنایع دستی است. مردم معمولاً تعاریف و استانداردهای متفاوتی از «تکنولوژی» در زمینه‌های اجتماعی مختلف دارند. شهود فرهنگ: تحلیل بافت فرهنگی. این عمدتاً شامل مطالعه شهودی مؤلفه‌های فرهنگی ملموس و نمادهای فرهنگی انتزاعی است. در عمل، معمولاً منعکس کننده انتظارات مردم از توسعه معماری است.</p>
<p>عوامل ثابت: خواص التقاطی عوامل تکاملی: روند توسعه عوامل مستقل: ویژگی‌های دوران</p>

شکل ۱۳. ساختمان اصلی ستاد ارتش زمینی سلسله چینگ پکن. شکل ۱۴. ساختمان شمس‌العماره تهران

یافته‌ها

پس از بررسی آثار شهودی جدول ویژگی‌های التقاطی معماری، برخی پدیده‌ها مانند تفاوت در شیوه‌های تفکر معماران (که نیاز به توجه بیشتر پژوهشگران دارند) مشخص می‌شود. این جدول، برخی پدیده‌ها را که نیاز به توجه محققان دارند، مشخص کرده است. مانند تفاوت در شیوه‌های تفکر: هنگامی که از مدل‌ها و جداول مبتنی بر این داده‌ها برای تحلیل معماری التقاطی ایران و چین استفاده می‌شود، به همین دلیل است که حتی با بیان یک ویژگی یکسان، پدیده‌های مختلفی به دلیل زمینه‌های فرهنگی متفاوت و میزان توسعه اجتماعی جامعه ارائه شد. هر دو معمار (حسین شیخ‌زین‌الدین و آی.ام.پی) به لحاظ تفکر در هنگام طراحی به میزان توسعه اجتماعی منطقه (ایران-چین-هنگ‌کنگ) توجه زیادی کرده‌اند. به طوری که پس از مقایسه آثار هر دو در دو زمینه متفاوت اجتماعی با توجه به تعداد مشترکات میان هتل فراگرنر هیل چین با اقامتگاه سران کشورهای اسلامی تهران (مهمانسرای حافظیه) و برج بانک هنگ‌کنگ و سفارت ایران در توکیو و مشابهت ویژگی‌های التقاطی آنها با هم، می‌توان به این نتیجه رسید که هر دو معمار در زمان طراحی با توجه به زمینه اجتماعی منطقه هر بنا، طراحی آن بنا را انجام داده‌اند. پس از بررسی جداول می‌شود دید که هر چقدر توسعه اجتماعی بیشتر می‌شود، انتزاع، تکه تکه شدن، غیرعینی شدن ویژگی‌های التقاطی بیشتر می‌شود. می‌توان نتیجه گرفت که این تفاوت در بیان، نتیجه اجتناب‌ناپذیر پیچیدگی و تفاوت شیوه‌های اجرایی معماری نیز هست. بنابراین، هم ایران و هم چین پدیده مشابهی را نشان می‌دهند. «معمار البته به کمک سایر هنرمندان و انبوهی از صنعتگران و تأمین‌کنندگانی که می‌توانستند خواسته‌های او را برآورده یا پیش‌بینی کنند، وابسته بود» (کیدنی، ۱۹۷۴). در التقاط‌گرایی‌های اولیه، معماران (استادکاران) به خرد خود (عمل و نظر یکی بود) کاملاً عمل می‌کردند. به طور مثال در ایالات

متحده، «یک گچ کار خوب می‌توانست به شش روش مختلف ماله بکشد تا جلوه‌های بافتی مناسب برای هر سبک را ایجاد کند» (کیدنی، ۱۹۷۴). در همین حال، در ایران یک استادکار می‌توانست نمونه‌های متفاوت و خلاقانه‌ای به وسیله مصالح سنتی از روی یک کارت پستال کار کند. در دوره قاجار استفاده از آجرهای قالبی با نقوش متنوع در نماهای بنا و سر در ورودی رواج داشت و فن آجرتراشی در پدید آوردن آجرهای متنوع اوج دوباره گرفت (قبادیان، ۱۳۹۲). در چین، یک آجرتراش نمادهای مذهبی ساختمان‌های سبک غربی را با «می لان ژو جو» (شکوفه‌های آلو، ارکید، بامبو و گل داوودی) جایگزین کرد، که باعث شد مردم محلی راحت‌تر آنها را بپذیرند. این مکانیسم همکاری به تنوع نتایج کمک بیشتری کرده است. علاوه بر این، از دوران اوج التقاط‌گرایی تا محبوبیت معماری پست‌مدرن، التقاط‌گرایان خود را «شرکت‌کننده یا وارث یک جنبش اصلاحی» می‌دانستند (کیدنی، ۱۹۷۴). آنها دیگر الگوهای تزئینی استاندارد و مقیاس و تناسب ثابت را رعایت نمی‌کنند. برعکس، آنها «احساس آزادی کردند که تغییرات خودشان را معرفی کردند»، مصالح «سنتی» را با مصالح جدید جایگزین کردند و حتی ریسک امتحان کردن سبک‌های معماری «غیرتاریخی» را پذیرفتند (کیدنی، ۱۹۷۴). یافته‌های این پژوهش در پاسخ به تفاوت‌ها و پیچیدگی‌ها، در ابتدا بر جذب دیدگاه‌های رشته‌های بیشتر دیگر از طریق رویکرد نقشه‌برداری از مناقشات تأکید کرد و یک رویکرد پژوهشی فرارشته‌ای ایجاد نمود که برای ایجاد درک عمیق‌تری از ویژگی (التقاطی) معماری برای محققان به وسیله جدول نقد و مدل ویژگی‌های التقاطی می‌باشد. در مدل ویژگی‌های التقاطی-نیازهای انسانی، بخش کنشگرهای انسانی به عنوان منبع اصلی احساسات و نیازهای اساسی مردم جامعه است نه صرفاً نمادهای استاندارد شده معماری. این بدان معناست که می‌توان در سطح بحث در مورد ویژگی‌ها به اجتماعی‌نما و ظاهر واضح و عینی دست یافت و این‌گونه در یافته‌ها گامی به سمت اثبات فرضیه پژوهش برداشته شد. از سوی دیگر، در شهود پدیده، باید تا حد امکان مشاهده و تأمل در مورد تفاوت‌ها به طور کامل ادغام شود (در کنار یکدیگر گذاشته شود). هدف از نقشه‌برداری از مناقشات «ارائه پیشنهادات به جای تحمیل خود به خواننده» است (لاتور، ۲۰۰۷). محققان باید به جای مخالفت با تفاوت‌های بیان، آنها را بپذیرند و به جای ظاهر پدیده‌ها، ذات (ویژگی) آنها را شهود کنند.

نتیجه‌گیری

پس از بخش بحث در این پژوهش، مفهوم «التقاط‌گرایی در معماری» سرانجام تفسیر و به روشنی نشان داده می‌شود: که یک مفهوم طراحی شامل ویژگی‌های اساسی کثرت‌گرایی، تاریخی بودن، تزئینات، نوآوری، نخبه‌گرایی و نمادگرایی است. علاوه بر این ویژگی‌های اصلی بدون زمان و مکان (سیال)، به دلیل تأثیرات زمانی و منطقه‌ای، اغلب ویژگی‌های مختلف دیگر نیز وجود دارد که در آینده به موارد شهودی‌تری نیاز دارند تا درک محتوای بیان و گرایش آنها غنی‌تر شود. که از طریق ترجمه کمی داده‌های ادبیات (کنش مدل) و مطالعه شهودی موارد معماری (کنش جدولی) به نتیجه فوق دست یافته شد و فرضیه پژوهش مبنی بر از بین رفتن معماری التقاطی و ادامه‌دار شدن آن در معماری به صورت انتزاعی و غیرعینی و ارتباط مستقیم آن با احساسات و نیازهای جامعه و توسعه اجتماعی، می‌توان آن را به عنوان کنشی از نگاهت مناقشه در پژوهش بازتعریف ویژگی‌ها و مفاهیم معماری در نظر گرفت. در این رابطه مزایای این روش نقشه‌برداری مبتنی بر کنشگر-شبکه به وضوح در تفسیر مفاهیم مبهم دیده می‌شود: (۱) دقت تجزیه ویژگی‌ها؛ (۲) معاصر بودن قضاوت‌های شهودی؛ و (۳) تنوع مسیرهای تفسیر. این مزایا، ضمن ایجاد بستری برای گفتگو بین نیازهای انسانی و بیان فضایی از طریق تأکید بر شهود ویژگی‌ها، مرجعی قابل اعتماد در تفسیر پدیده‌ها و جمع‌آوری ایده برای معماران فراهم می‌کند. در عین حال از محدودیت‌های این تحلیل می‌توان به این مسئله اشاره کرد که دقت نتیجه به طور قابل توجهی تحت تأثیر منابع داده‌ها، کمیت داده‌ها و قضاوت محققان قرار خواهد گرفت. که، البته، توصیه می‌شود از فناوری هوش مصنوعی (که به سرعت در حال توسعه است) در مورد تحلیل معنایی و الگوریتم‌های داده‌های کلان در آینده استفاده کرد. در حقیقت پیشرفت اجتماعی در تخصص حرفه‌ای منعکس می‌شود. تصور

این موضوع دشوار نیست که اگر هنرمندان، مورخان، دانشمندان و حتی عموم مردم بتوانند از طریق توسعه مدل‌ها و جداول در فرآیند تفسیر مفهوم مشارکت کنند، شکی نیست که نتایج جامع‌تر، عینی‌تر و متنوع‌تری به دست خواهد آمد. همانطور که برونو لاتور گفته است، «تبدیل امر اجتماعی از آنچه که واقعیت ثابت یک سطح، یک قلمرو، یک استان بود، به یک گردش سیال، چیزی است که به نظر من مفیدترین بخش کنشگر شبکه بوده است» (لاتور، ۱۹۹۹). مطالعه‌ی نظریه‌ی کنشگر-شبکه از یک بحث آغاز می‌شود و هدف اصلی آن ارزشمندتر کردن و عمق بخشیدن به توضیح پدیده‌های موجود است. اما پیشنهاد می‌شود که این رویکرد را در فرآیند تصمیم‌گیری کنش خلاقانه به کار برده شود، که مدل‌های شهودی و بصری نقش «مفسر ویژگی‌ها و خصوصیات» را ایفا خواهند کرد. این بدان معناست که نه تنها معماران در حوزه‌ی حرفه‌ای می‌توانند به طور واضح‌تر و شهودی‌تر با کنشگرانی که بر محیط تأثیر می‌گذارند ارتباط برقرار کنند، بلکه متخصصان در سایر زمینه‌ها نیز به کنشگرانی تبدیل می‌شوند که در فرآیند خلق اثر شرکت می‌کنند. این، ساختار شکنی وظیفه‌ی معماران و ادغام شدن رشته‌ها است. مهم‌تر از آن، این یک روش علمی و دموکراتیک در عکس‌العمل به پیچیدگی جامعه‌ی معاصر است. کنشگران از معماری جلوتر خواهند بود.

References

- Norouzi Chakli, Abdolreza, Hassanzadeh, Mohammad, Noormohammadi, Hamzeh Ali and Etemadifard, Ali. (2009). Fifteen years of Iranian science production in the databases of the Institute for Scientific Information, Quarterly Journal of Library and Information Organization Studies, 20 (1), 175.
- Hossein Ahmadi (2023) Delineating the scientific structure of the field of cultural heritage protection and restoration using co-occurrence analysis of vocabulary. Cultural Heritage Journal 2(3) 48-63.
- Dehghan, Shirin. (2007). Production of Library and Information Science Information in Iran, Turkey, Saudi Arabia and Egypt. Journal of Library and Information Science, 37(3), 235-248.
- Ghobadian, V. (2013) Stylistic and theoretical foundations of contemporary architecture in iran, Tehran: institute of Architects.
- Banimasoud, A. (2011) Iran Contemporary Architecture, Tehran: Art & Architecture Century Publication.
- Maslahajjoo, Amir (2025) "Architecture and Postmodernism in the Iranian Style (Analysis of Contemporary Iranian Architecture Through the Ages)" Specialized Scientific Journal of City Identity, Volume 5, Number 5, Pages 35 to 50.
- Aghaian, Shirin. (2024) "A Comparative Study of the Eclectic Style in Contemporary Architecture and Western Architecture", Scientific Journal of Contemporary Architectural Heritage and Urban Planning, (1), (44-65).
- Zare, Fatemeh. (2021) "The Role of Network Reception on the Interaction of Collective Design Actors", Bagh Nazar Scientific Journal, 99(18) 65-78.
- Sardari, Maziar (2022) "Redefinition of architectural styles during the imposed war period with the approach of identifying traditional works (Case study: the structure of landmark buildings)", Islamic Architecture Research 11(1), 137-160.
- Sharifzadeh, Rahman. (2015) Technology, Agency and Decision. Journal of Cultural Strategy (34), 115-136.
- Shayan, Hamid Reza. (2012) "Analytical approach to the process of formation of modern architecture in Iran (in the first and second period after the revolution)", Naqsh-e Jahan Scientific Journal, 2, 40-58.
- Mahla, Jafarzadeh. (2012) "A Comparative Study of Contemporary Iranian Architectural Approaches: Recognizing Theory in the Works of Three Generations of Architects", Green Architecture Quarterly, Volume (10), No. 8, 20-38.
- Amanpour, Maryam. (2022) "A Comparative Comparison of Some of the Architectural Works of Karim Taherzadeh and Hossein Sheikh Zein al-Din in Dealing with Tradition", Research and Studies in Iranian Islamic Architecture, Volume 6(1), 120-136.
- Jahandar Lashgi, Hanieh. (2018) "A Study of Postmodern Architecture after the Islamic Republic" Fourth National Conference on Architecture and Sustainable Cities.

Gonbadi, Qanbar (2014) "A Study of the Beginning of the Postmodern Era in Iran and the West", International Conference on Research in Science and Technology.

Sadeghi, Shahrzad. (2015) "Investigating the Effective Factors and Eclectic Architectural Methods in Markov's Works", Biennial Conference on Society and Architecture.

Pourjafar, M. & Mahmoodinejad, H. (2012) "Essay on Iran Architecture Division", Abadi, 2.

Farrokhi Kakesh, Hadith. (2016) Explaining the ontological framework of Bronnulator realism, Master's thesis in Philosophy of Science and Technology under the supervision of Dr. Mostafa Taghavi, Sharif University of Technology.

Sharifzadeh, Rahman. (2018) Negotiation with Bronnulator Objects and Network Actor Theory, Tehran, Ney Publishing House.

Haji Shirazi, Reyhaneh. (2012) Presenting the role of information technology in cognitive development in Iran using actor-network theory, Master's thesis in Information and Technology Management.

Sharifzadeh Rahman. (2020) A critique of the book Understanding Social Science from the Perspective of Network Actor Theory, Journal of Critical Research in Humanities Texts and Programs, 20 (5), 201 – 221.

Zahrani, Davood et al. (2021) Non-directed agencies in superhuman sociology; An analysis of the nature and position of agency in superhuman approaches in sociology, with an emphasis on the actor-network theory. Cultural Sociology, 12 (2), 81-116.

Mohammadi, Shadi. (2011) Reconstruction and investigation of the metaphysical elements of the agent-bronnulator network theory, Mind Quarterly, 52, 139-172.

Daniali, Aref. (2020) Social Pluralism-Foundation as Meta-Narrative, Philosophical Quarterly of Cognition, 13(2), 33-58.

Sharifzadeh, Rahman. (2014) Critique and evaluation of ontological and methodological elements of the Bronnulator Network Actor Theory, PhD thesis in the field of Philosophy of Science and Technology, supervised by Dr. Gholamhossein Moghadam Heidari and advised by Dr. Hamidreza Ayatollahi, Institute of Humanities and Cultural Studies.

Ritzer, George and Goodman, Douglas J. (2013) Modern Sociological Theory, translated by Hamid Mirzaei and Abbas Lotfizadeh, Tehran, Sociologists.

Browning, G., A. Halcli, and F. Webster, Eds. 2000. *Understanding Contemporary Society: Theories of the Present*. London: SAGE Publications Ltd. 9780761959267. doi:10.4135/9781446218310.

Hansen, L. H. rapport nr. 2001. *The Division of Labour in post-industrial Societies*. Gothenburg: Göteborg studies in sociology 5.

Danto, A. C., and L. Goehr. 1997. *After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History (Vol. 197)*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Wissink, B. 2013. "Enclave Urbanism in Mumbai: An actor-network-theory Analysis of Urban (Dis) Connection." *Geoforum* 47: 1–11. doi:10.1016/j.geoforum.2013.02.009.

Venturini, T. 2010. "Diving in Magma: How to Explore Controversies with actor-network Theory." *Public Understanding of Science* 19 (3): 258–273. doi:10.1177/0963662509102694 .

Venturini, T. 2012. "Building on Faults: How to Represent Controversies with Digital Methods." *Public Understanding of Science* 21 (7): 796–812. doi:10.1177/0963662510387558.

Canclini, N. G. 2014. *Art beyond Itself: Anthropology for a Society without a Story Line*. Durham: Duke University Press.

Latour, B. 1996. "On Actor-Network Theory: A Few Clarifications." *Soziale welt* 47 (4):369-381.

Law, J., and J. Hassard. 1999. *Actor Network Theory and after*. Hoboken: Wiley-Blackwell.

Saremi, A. (2011) "Architectural place in the world today" Abadi, 2728.

Carpo, M. 2005. "Architecture: Theory, Interdisciplinarity, and Methodological Eclecticism." *Journal of the Society of Architectural Historians* 64 (4): 425–427. doi:10.2307/25068195.

Kazhar, N. 2016. "Lessons of History and Search for "New Global Style" in Architecture." *Architecture and Engineering* 1 (1): 19–25. doi:10.23968/2500-0055-2016-1-1-19-25.

Dehbashi, M. (2012) "Stylistic trends of contemporary architecture," Abadi 52

- Falamaki, M. (1992) Experiences in shaping the architecture of Iran and the West, Tehran: Space Scientific and Cultural Organization.
- Kiani, Mostafa. 2004. The Architecture of the First Pahlavi Era- The Transformation of Ideas, the Emergence and Formatron of Twenty Years of Contemporary Iranian Architecture 1320-1299. Tehran: Nazar Cultural and Research Institute.
- Mahdavinejad, MJ.; Bemanian, MR. & Molaei, M. (2011) "Field oriented design process - Architecture Experience 2008-2009" Naghsh-e-Jahan 1.-*8
- Kidney, W. C. 1974. *The Architecture of Choice*. New York: Eclecticism in America, 1880-1930. G. Braziller.
- Jencks, C. A. 1978. "The Language of post-modern Architecture." *Journal of Aesthetics and Art Criticism* 37: 2.
- Steen, A. P. 2015. "Radical Eclecticism and Post-Modern Architecture. Fabrications: The Journal of the Society of Architectural Historians." Australia and New Zealand 25 (1): 130–145.
- Sheppard, A. 2006. Some Thoughts on Canadian and American Eclecticism in Public Architecture. Montreal: McGill University, 1000–1036.
- Sahar Najjar Lashkari (2022) "Drawing a structural map of educational management knowledge in Iran: Co-occurrence analysis of terms".
- Latour, B . 2007. *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory*. Oxford: Oxford University Press. 9780199256051.
- Latour, B. 1999. "On Recalling ANT." *The Sociological Review* 47 (1_suppl): 15–25. doi:10.1111/j.1467-954X.1999.tb03480.x.
- Von Bertalanffy, L. 1987. *[General System Theory]*. Beijing, China: Social Sciences Academic Press.
- Howell, R. J. 2007. "The Knowledge Argument and Objectivity." *Philosophical Studies* 135 (2): 145–177. doi:10.1007/s11098-007-9077-0.
- Van Eck, N. J., and L. Waltman. 2010. "Software Survey: VOSviewer, a Computer Program for Bibliometric Mapping." *scientometrics* 84 (2): 523–538. doi:10.1007/s11192-009-0146-3.
- Van Eck, N. J., and L. Waltman. 2017. "Citation-based Clustering of Publications Using CitNetExplorer and VOSviewer." *Scientometrics* 111 (2): 1053–1070. doi:10.1007/s11192-017-2300-7.
- Vivant, E. 2018. "Experiencing research-creation in Urban Studies." *Lessons from an Inquiry on the Making of Public Space. Cities* 77: 60–66.
- Zhang, F. H. 2008. [History of Beijing Architecture in Modern Period]. Beijing, China: Tsinghua University Press.
- Jiang, L. 2013. "[The Modernization of Chinese Traditional Architecture – Research Summary of Papers on Fragrant Hill Hotel].", no. 11: 85–86.
- Fujimori, T. 2010. *[Japanese Modern Architecture]*. Jinan, China: Shandong People's Publishing House Co.